

విషయ సూచిక

ఫిబ్రవరి 2025, సంచిక:-23, సంవత్సరం:02

సంపాదక మండలి
(ముఖ్య సంపాదకుడు)
సంతోష్ కుమార్ శుక్లా
సంపాదకుడు
రోహిత్ కుమార్
సహాయ సంపాదకుడు
అంక్ అంజలీదీప్

సభ్యులు మాధవి ఎంవి. ప్రదాన్ విపేక్ సక్సేనా హితేంద్ర ప్రతాప్ సింగ్ రషీద్ ఆలం

ఏదైనా సూచనలకు లేదా ప్రతిస్పందనలకు దయచేసి ఇక్కడ సంప్రదించండి:

sahkaruday@iffco.in

జాయింట్ జనరల్ మేసేజర్ (సహకార అభివృద్ధి)

IFFCO సదన్, C-1, జిల్లా కేంద్రం, సాకేత్ ప్లేస్, న్యూడిల్లీ 110017

మీరు ఇక్కడ కూడా మమ్మల్ని సంప్రదించవచ్చు:

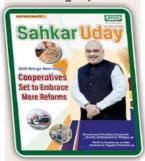
Iffco.coop

IFFCO_PR

Iffco_coop

ప్రచురణకర్త: ఇండియన్ ఫార్మర్స్ ఫెర్టీలైజర్ కోఆపరేటివ్ లిమిటెడ్. ప్రెంటర్: రాయల్ ప్రెస్ ఓఖ్లా, న్యూడిల్లీ.

త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం సైపుణ్యం కలిగిన కార్మికుల కొరతను తీర్చడంలో సహాయపడుతుంది

సహకార రంగంలో సైపుణ్యం కలిగిన నిపుణుల అవసరం పెరుగుతున్నందున, చాలా కాలంగా ఎదురుచూస్తున్న జాతీయ సహకార విశ్వవిద్యాలయం చివరకు రాబోతోంది. దీని ప్రతిపాదన ప్రస్తుత పార్లమెంట్ బడ్జెట్ సమావేశాల రెండవ దశలో ఆమోదం పొందే అవకాశం ఉంది.

ముఖచిత్ర కథ

పేజీ నం 06

భారతదేశ ఆరోగ్య సంరక్షణ రంగ కేంద్రంగా సూరత్ స్థాపించబడింది

ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోడీ నాయకత్వంలో, ప్రభుత్వం ఆరోగ్య రంగంలో గణనీయమైన మెరుగుదలలు చేసింది. ప్రతి ఇంట్లో మరుగుదొడ్డు నిర్మించడానికి స్వచ్ఛ భారత్ మీషన్, యువతలో ఫిట్నెస్స్ మీ ఇండియా మీషన్, పిల్లలకు పోషకాహారం కోసం పోషణ్ మీషన్, పిల్లలకు టీకాలు పేయడానికి మీషన్ ఇండ్రధనుష్ మరియు స్వచ్ఛమైన తాగునీటి కోసం జల్ జీవన్ మీషన్ వంటి ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి.

పేజీ నం 26

గణతంత్ర దినోత్సవ పేడుకల్లో పాల్గొన్న PACS ప్రతినిధులు

పేజీ నం 🝘

కొత్త సమాజాల వ్యాపార కార్యకలాపాలు పెరుగుతున్నాయి

పేజీ నం 30

సహకార సూత్రాలు మరియు విలువలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా వర్తిస్తాయి పేజీ నం 📶

ప్రపంచ పురోగతిని పేగవంతం చేస్తున్న భారతీయ శాస్త్రవేత్తలు, పరిశోధకులు, ఉపాధ్యాయులు

"21వ శతాబ్దంలో దేశం మరియు ప్రపంచం యొక్క పురోగతిని యువత రూపొందిస్తారు."

పేజీ నం 22

రైతులు మరియు పేదల పట్ల ప్రభుత్వ నిబద్ధతను ప్రతిబింబించే బడ్జెట్ 2025

పేజీ నం 🔯

మోడీ ప్రభుత్వం ప్రపంచ పేదికపై భారతీయ సంస్కృతిని అభివృద్ధి చేస్తోంది

అన్ని రాష్ట్రాల నుండి సేంద్రీయ ఉత్పత్తులను కొనుగోలు చేయనున్న NCOL

2

సందేశం

ప్రచురణకర్త నుండి అంతర్దృష్టులు

భారతదేశ సహకార ఉద్యమాన్ని బలోపేతం చేయడానికి మరియు యువత కమ్యూనికేషన్, నాయకత్వం, విశ్లీపణాత్మక ఆలోచన మరియు స్వావలంబనను అభివృద్ధి చేయడానికి, ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ మరియు కేంద్ర సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా జాతీయ సహకార విశ్వవిద్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని ప్రతిపాదించారు.

ఈ ప్రణాళికను నీజం చేయడానికి, భారత ప్రభుత్వం ఫిబ్రవరి 2025లో త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయడానికి ఒక బిల్లును ప్రవేశపెట్టింది. ఈ విశ్వవిద్యాలయం గుజరాత్లోని ఆనంద్లో ఉంటుంది మరియు దేశవ్యాప్తంగా సహకార శిక్షణను మెరుగుపరచడం మరియు ప్రామాణీకరించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఉన్న త విద్యా సంస్థలు ప్రస్తుతం సహకార విద్యపై ప్రత్యేక కోర్పులను అందిస్తున్నాయి. అయితే, అంకితమైన సహకార విశ్వవిద్వాలయం కోసం చాలా కాలంగా డిమాండ్ ఉంది. ప్రస్తుత ప్రభుత్వం ఇప్పడు ఈ అవసరాన్ని నెరవేర్చింది.

త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం భారతదేశంలోనే మొట్టమొదటిది అవుతుంది. ఇది సహకార విద్య, పరిశోధన మరియు శిక్షణపై దృష్టి పెట్టడం ద్వారా గ్రామీణ మరియు సహకార ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపీతం చేయడానికి సహాయపడుతుంది. ఈ విశ్వవిద్యాలయంలో పాడి పరిశ్రమ, మత్స్య, చక్కౌర, బ్యాంకింగ్, గ్రామీణ క్రెడిట్, పైనాన్స్, మార్కెటింగ్, అకొంటింగ్, చట్టం మరియు ఆడిటింగ్ వంటి రంగాలకు ప్రత్యేక పాఠశాలలు ఉంటాయి. అనేక సహకార సంఘాలు ఉన్న రాష్ట్రాల్లో నాలుగు నుండి ఐదు అనుబంధ కళాశాలలను కూడా ఇది ఏర్పాటు చేస్తుంది.

భారతదేశంలోని జాతీయ సహకార విశ్వవిద్యాలయం సహకార నిర్వహణలో సైపుణ్యాన్ని పెంపొందించడానికి, ఉద్యోగాలను సృష్టించడానికి, గ్రామీణాభివృద్ధి మరియు వ్యవస్థాపకతకు మద్దతు ఇవ్వడానికి మరియు "సహకార్ స్ సమృద్ధి" అనే దార్భనికతను సాధించడానికి పరిశోధన మరియు ఆవిష్కరణలను బలోపీతం చేయడానికి సహాయపడుతుంది.

'సహకార్ ఉదయ్' మ్యాగజైన్ యొక్క ఈ ఎడిషన్లో త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం మరియు ఇతర ఆసక్తికరమైన అంశాలపై వివరణాత్మక కథనాలు ఉన్నాయి.

ధన్వవాదాలు మరియు అభినందనలు!

'జై సహకార్'

సహకార వాయిస్

రైతులు 'వికసిత్ భారత్' యొక్క నాలుగు స్తంభాలలో ఒకరు. గత దశాబ్దంలో, వారి శ్రేయస్సును మెరుగుపరచడానికి వ్యవసాయ బడ్జెట్ పది రెట్లు పెరిగింది. లాఖ్ పతి దీదీ మరియు డ్రోస్ దీదీలతో పాటు, స్వయం సహాయక సంఘాలలోని మహిళలు దేశానికి ఒక ఉదాహరణగా నిలుస్తున్నారు.

> శ్రీ నరేంద్ర మోదీ, భారత ప్రధాని

PACSలను ఆధునీకరించడం ద్వారా గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేయాలని మోదీ ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. సహకార సంఘాలను మెరుగుపరచడానికి అనేక చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. సహకార మంత్రిత్వ శాఖ PACSలను వివిధ కార్యకలాపాలతో అనుసంధానించడం ద్వారా వాటిని బహుళార్థసాధకంగా మారుస్తోంది. ఈ కార్యక్రమాలు సహకార సంస్థల్లో ఉద్యోగాలను సృష్టించడం మరియు నిపుణులను పాల్గొనేలా చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

్ట్ర్ అమిత్ పా

కేంద్ర హోం మరియు సహకార మంత్రి

దేశవ్యాప్తంగా 67,000 కు పైగా PACS లను కంప్యూటరీకరించారు. ఆంధ్రప్రదేశ్లో, 2,037 క్రియాశీల PACS లలో, 2,021 కంప్యూటరీకరణకు అవసరమైన హార్డ్ పేరీను హిందాయి.

శ్రీ మురళీధర్ మొహోల్ కేంద్ర సహాయ మంత్రి, సహకార మంత్రిత్వ శాఖ, భారత ప్రభుత్వం

సేషనల్ కోఆపరేటిప్ యూనియస్ ఆఫ్ ఇండియా (NCUI) యువతను సహకార రంగంలో చేరమని ప్రోత్సహిస్తోంది. NCUI సహకారంతో, తాంతియా గ్రూప్ రాజస్థాస్తలోని విద్యాద్ధులలో సహకార సంఘాల గురించి అవగాహనను వ్యాప్తి చేస్తుంది మరియు స్థానిక ప్రతినిధులు మరియు స్వయం సహాయక బృందాలకు మద్దతు ఇస్తుంది.

శ్రీ దిలీప్ సంఘాని అధ్యక్షుడు, NCUI & IFFCO

JFFCO నానో యూరియా ప్లస్ మరియు IFFCO నానో డిఎపీ రైతుల కోసం పంట బలాన్ని సంతానోత్పత్తిన్ మరియు మెరుగుపరుస్తాయి. IFFCO నానో యూరియా నేల నాణ్యతను పెంచుతుంది మరీయు క్లోరోఫిల్ను పెంచుతుంది. అధునాతన ఎరువులను ఉపయోగించడం రైతులు వ్యవసాయ భవిష్యత్తును రూపొందించవ<u>చ్చు</u>.

డా. ఉదయ్ శంకర్ అవస్థి MD & CEO, IFFCO

సహకార ఉద్యమం సమ్మిళిత వృద్ధిని ముందుకు తీసుకెళ్తోంది, 2047 నాటికి 'విజ్ఞిత్ భారత్' కోసం ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ 'శ్రీయస్సు' దార్పనికతకు మద్దతు ఇస్తోంది. చొరవ సమృద్ధి బలమైన మరియు న్యాయమైన భవిష్యత్తును నిర్మించడంలో సహాయపడుతుంది.

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ, భారత ప్రభుత్వం

4

అహ్మదాబాద్లో నీటి సంరక్షణ మరియు బావ్డ్రీ నిర్మాణం సమగ్ర అభివృద్ధికి దోహదపడతాయి

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

భారతదేశాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి దాని సహాయపడటానికి, ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోడీ స్పష్టమైన దృక్పథంతో భవిష్యత్తు కోసం ప్రణాళికలు రూపొందిస్తారు. వాతావరణ మార్పు పెరుగుతున్న ఉష్ణోగ్రతలు మరియు భవిష్యత్తు నీటి అవసరాలు వంటి అంశాలను ఆయన పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు. అహ్మదాబాద్-గాంధీనగర్ ప్రాంతాన్ని మెరుగుపరచడం మరియు దాని ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించడం ఈ అభివృద్ధి ప్రణాళికల లక్ష్యం.

గుజరాత్లోని అహ్మదాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ ద్వారా ₹651 కోట్ల విలువైన అభివృద్ధి ప్రాజెక్టుల ప్రారంభోత్సవం మరియు శంకుస్థాపన కార్యక్రమంలో కేంద్ర హూం మంత్రీ మరియు సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా ప్రజలను ఉద్దేశించి మాట్లాడారు. అహ్మదాబాద్ మరియు గాంధీనగర్ లోక్సభ నియోజకవర్గాలలో ₹95 కోట్ల విలుపైన 10 ప్రాజెక్టులను ఆయన ప్రారంభించారు మరియు ₹556 కోట్ల విలుపైన 27 ప్రాజెక్టులకు శంకుస్థాపన చేశారు.

శ్రీ అమిత్ పా డైనేజీ, నీటి సరఫరా. రోడ్లు, వంతెనలు, గృహాలు, భవనాలు, కూరగాయల మార్కెట్లు, సరస్సులు మరియు కార్మిక సంక్షేమ కేంద్రాల కోసం ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించారు. ఈ ప్రాంతమంతా అభివృద్ధి 2029 నాటికి పూర్తవుతుందని ఆయన అన్నారు. చైన్పూర్ మరియు డి క్యాబీన్లలో చాలా కాలంగా పెండింగ్లో ఉన్న ప్రాజెక్ట్రుల ప్రారంభోత్సవం వల్ల రాణిప్, న్యూ రాణిప్, చైన్పూర్ మరియు డి క్యాబిన్ మధ్య దూరం బాగా తగ్గుతుంది.

నీటి సంరక్షణ & స్థిరమైన ఇంధన పరిష్కారాలపై ప్రాధాన్యత

🔳 కేంద్ర హోం మంత్రి మరియు సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా అహ్మదాబాద్లో ₹651 కోట్ల విలువైన 37 ప్రజా సంక్షేమం మరియు అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించారు మరియు శంకుస్థాపన చేశారు.

ఈ ప్రాంతంలో నీటి సంరక్షణను పేగవంతం చేయడానికి కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, మున్సిపల్ కార్పొరేషన్లు పనిచేస్తాయి. వర్షపు నీటిని సేకరించి నిల్వ చేయడానికి రాణిప్ నుండి ప్రారంభించి 350 ఏొసైటీలలో ప్రభుత్వం బావ్డీలను నిర్మిస్తుంది. దీని కోసం నొసైటీలు ఏమీ చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదు.

గాంధీనగర్ నివాసితులందరూ స్థిరమైన ఇంధన పరిష్కారాల కోసం హవ్దీలు మరియు పోలార్ రూఫ్-టాప్లను ఉపయోగించాలని శ్రీ అమిత్ పా ప్రోత్సహించారు. ప్రధానమంత్రి శ్రీ మోదీ ప్రారంభించిన సోలార్ రూఫ్-టాప్ యోజన విద్యుత్తును ఆదా చేయడంలో సహాయపడుతుందని నివాసితుల ఖర్చులను తగ్గిస్తుందని ఆయన అన్నారు.

ఈ ప్రాంతంలో అసేక అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులు జరుగుతున్నాయని, రాణిప్ నీవాసితులు ఎదుర్కొంటున్న ప్రధాన సమస్య త్వరలో పరిష్కారమవుతుందని శ్రీ అమీత్ పా అన్పారు. నారాయణపుర, వడాజ్, రాణిప్, చంద్లోడియా మరియు ఘట్లోడియా ప్రజల కోసం వినోద ఉద్యానవనాలు మరియు ಮಾರ್ಗ್ರಾಟ್ಲು నిర్మిస్తామని ఆయన ప్రకటించారు. అహ్మదాబాద్ మున్పిపల్ కార్పొరేషన్ రాణిప్లో పెద్ద మొత్తంలో డబ్బు ఖర్చు చేసి ఒక ప్రధాన రహదారిని నిర్మించిందని, ఇది ఈ ప్రాంత రూపురేఖలను మారుస్తుందని ఆయన అన్నారు.

రాణిప్ అభివృద్ధి గురించి శ్రీ అమిత్ పా మాట్లాడుతూ, చంద్రభాగ కాలువకు డ్రైనేజీ మరియు అభివృద్ధి పనులు ಕ್ಕಾತಂಗ್ అనేక సమస్యలను పరిష్కరిస్తాయని హామీ ఇచ్చారు. అంగన్వాడీలలో చదువుతున్న నిరుపేద పిల్లలకు ప్రభుత్వం ఏోషకాహారాన్సి ఏర్పాటు చేసిందని కూడా ఆయన నొక్కి

బాలులకు పాలు అందించడం ద్వారా పిల్లల పోషకాహారాన్ని మెరుగుపరిచే పథకం 'దూద్ సంజీవనీ యోజన' గురించి శ్రీ అమిత్ పా మాట్లాడారు. గాంధీనగర్ లోక్సభ నియోజకవర్గంలోని దాదాపు 30 శాతం అంగన్వాడీలను ఈ చొరవ ఖర్చులను భరిస్తున్న వ్యక్తులు దత్తత తీసుకున్నారని ఆయన అన్నారు.

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

సహకార రంగంలో సైపుణ్యం కలిగిన వృత్తిపరుల అవసరం పెరుగుతున్న ఎంతో నేపథ్యంలో, ఎదురుచూస్తున్న సేషనల్ కోఆపరేటివ్ యూనివర్పిటీ త్వరలో నిజమవనుంది. ఈ విశ్వవిద్యాలయాన్ని స్థాపించేందుకు సంబంధించిన కొనసాగుతున్న బడ్జెట్ సమాపేశాల రెండో దశలో ఆమోదించే అవకాశం ఉంది. ప్రభుత్వం లోక్సభలో త్రిభువస్ సహకారి ವಿಕ್ಸವಿದ್ಯಾಲಯಂ-2025 సంబంధించిన బిల్లును ప్రవేశపెట్టింది మరియు ఈ అడుగు సహకార రంగంలో సాంకేతిక మరియు నిర్వహణ విద్యను

- 🔳 విశ్వవిద్యాలయం సహకార రంగంలో విద్య మరియు శిక్షణ ద్వారా సమర్థతను పెంచి సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధి చేస్తుంది
- 🔳 బిల్లును పార్లమెంట్ బడ్జెట్ సమాపేశాల రెండో దశలో ఆమోదించే అవకాశం ఉంది
- 🔳 సహకార రంగంలోని పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు వేగవంతం చేయబడతాయి

బలోపేతం చేస్తుందని పేర్కొంది.

ఈ బిల్లు గుజరాత్లలోని ఆనంద్లలో ఉన్న రూరల్ మేసేజ్మెంట్ ఇన్స్టిట్యూట్ (IRMA) ను త్రిభువన్ సహకారి ವಿಕ್ಯವಿದ್ಯಾಲಯಂಗಾ అప్రేద్డ్ దీనికి కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాయి అందించాలనే ప్రతిపాదనను సూచిస్తుంది.

ఈ విశ్వవిద్యాలయాన్ని సహకార ఉద్యమంలో ప్రముఖ నాయకుడిగా మరీయు స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడిగా పేరు గాంచిన త్రిభువన్ దాస్ గారి పేరుతో నామకరణం చేయనున్నారు.

పేర్కొన్నట్లుగా, త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం సహకార

ముఖచిత్ర కథ

ರಂಗಾನ್ಬಿ బలోపేతం చేయడానికి సాంకేతిక మరియు నిర్వహణ విద్యను మెరుగుపరిచే కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. సహకార విద్యా వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా, ఇది ప్రధాన మంత్రీ నరేంద్ర మోదీ మరియు కేంద్ర హూం మరియు సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా గారి 'సహకారంతో సమృద్ధి' లక్షాన్ని సాధించేందుకు మద్దతు ఇస్తుంది. ఈ విశ్వవిద్యాలయం దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న సహకార నిర్వహణ సంస్థలను కలిప్ కేంద్ర హబ్గ్ వ్యవహరిస్తుంది.

బిల్లులో ప్రస్తుత సంస్థను జాతీయ ವಿಕ್ಸವಿದ್ಯಾಲಯಂಗ್ ప్రకటించే నిబంధనలతో పాటు, దాని స్థాపన, పాలన మరియు నిబంధనలకు సంబంధించిన వివరాలు కూడా ఉన్నాయి.

లోక్సభలో బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడింది

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ స్థాపించిన తరువాత, కేంద్ర మంత్రి శ్రీ అమీత్ పా సహకార రంగంలో సైపుణ్యం కలిగిన వృత్తిపరుల పెరుగుతున్న అవసరాన్ని తీర్చేందుకు నేషనల్ కోఆపరేటివ్ యూనివర్నిటీ అవసరాన్ని నొక్కిచెప్పారు. ఆయన మాట్లాడుతూ, ప్రభుత్వం నాలుగు ప్రాంతాల నుండి ప్రతిపాదనలు స్వీకరించిందని, విపులమైన సమీక్ష అనంతరం ఆనంద్లోని IRMA ను ఉత్తమమైన ప్రదేశంగా ఎంపిక చేసినట్లు తెలిపారు. పార్లమెంట్లో బిల్లు ఆమోదం పొందిన తర్వాత, ఈ విశ్వవిద్యాలయం త్వరలోనే స్థాపితమయ్యే అవకాశం ఉంది. బడ్జెట్ సమావేశం సందర్భంగా, కేంద్ర సహకార శాఖ సహాయ మంత్రి శ్రీ కృష్ణ పాల్ గుజర్ లోక్సభలో త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు-2025 ను ప్రవేశపెట్టి, దేశంలో సహకార విద్యను బలోపేతం చేసే దిశగా ఒక కీలక అడుగు

11 కోట్లకు పైగా ఉద్యోగ అవకాశాలు సృష్టించే సామర్థ్యం

సహకార రంగం స్థిరమైన వృద్ధి మరియు బలోపీతానికి విద్య, శిక్షణ, మరియు సహకార సూత్రాలపై అవగాహన అవసరమైనవి. ప్రపంచ సహకార సంఘాల్లో భారతదేశం 30%కిపైగా వాటాను కలిగి ఉంది మరియు 2030 నాటికి 5 ట్రిలియన్ డాలర్ల ఆర్థిక వ్యవస్థగా మారే లక్ష్మాన్స్ ముందుకు సాగిస్తోంది. సహకార

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ ప్రస్తుత బడ్జెట్ సమావేశంలో త్రిభువస్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయాన్ని స్థాపించేందుకు బిల్లు ప్రవేశపెట్టింది, మరియు ఇది త్వరలో పార్లమెంట్లో ఆమోదించబడే అవకాశముంది. ఈ విశ్వవిద్యాలయం సహకార రంగంలోని వృత్తిపరమైన వ్యక్తులకు సాంకేతిక విద్యతో పాటు, గణాంక నిర్వహణ మరియు పరిపాలనా శిక్షణను అందిస్తుంది. దీనివల్ల సహకార రంగానికి అర్హతగల మానవ వనరులు అందుబాటులోకి వచ్చి, ఈ రంగం మరింత బలోపేతం అవుతుంది.

శ్రీ అమిత్ పా

కేంద్ర హోం మరియు సహకార మంత్రి

రంగం మార్పు కోసం ప్రధాన శక్తిగా మారుతూ, అపారమైన అవకాశాలతో ముందుకు దూసుకెళ్తోంది. 2030 నాటికి ఈ రంగం 5.5 కోట్ల ప్రత్యక్ష ఉద్యోగాలు, 5.6 కోట్ల స్వయంప్రాప్త ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టిస్తుందని అంచనా పేయబడింది, ఇది ప్రధాన ఉపాధి వనరుగా మారనుంది. ఈ నేపథ్యంలో, త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయ స్థాపన సహకార రంగంలో సైపుణ్యం కోలిగిన వృత్తిపరుల పెరుగుతున్న డిమాండ్ను తీర్చడంలో సహాయపడనుంది.

సహకార విద్య ద్వారా సహకార సంఘాలు ఆత్మనీర్భరత సాధించాలి

బలోపేతం సహకార రంగాన్సి చేయడానికి కీలక చేర్యగా, సహకార మంత్రిత్వ శాఖను 2021లో స్థాపించారు. **අ**යි පේරාව්ඡ්රෙක, ව්යාන් හර්ධාන

మరియు సంస్కరణలు సహకార ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్మాణంపై దృష్టి సారిస్తోంది. ఈ మంత్రిత్వ శాఖ 8.5 లక్షల సహకార సంఘాలు మరియు 29 కోట్ల సభ్యులకు మద్దతు అందిస్తూ, ఆర్థిక అవసరాలను తీర్చడం ద్వారా వాటీని ಆತ್ಮನಿರ್ಬರಂಗ್ ಮಾರ್ವೆಂದುಕು, ಅಲಾಗೆ స్వతేంత్రతేను మరియు ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనను నిర్ధారించేందుకు కృషి చేస్తోంది. సహకార విశ్వవిద్యాలయ స్థాపన ప్రాంతీయ సామర్థ్య వృద్ధి. సహకార అవగాహన, విద్య, శిక్షణ, పరిశోధన, సలహా సేవలు మరియు ప్రచార కార్యకలాపాలను బలోపీతం చేయడంలో సహాయపడుతుంది. ఇది సహకార సంఘాలకు మార్గదర్సకత్వం అందించే జాతీయ సలహా సంస్థగా కూడా వ్యవహరిస్తుంది. అలాగే, ఉత్తమ విధానాలు, ప్రభుత్వ పథకాలు మరియు నియంత్రణ సంబంధిత తాజా

ముఖచిత్ర కథ

సమాచారంపై సహకార సంఘాలకు సలహాలు మరియు మార్గనిర్దేశం కల్పిస్తుంది.

విశ్వవిద్వాలయం కొత్త తరానికి నిపుణులుగా శిక్షణ అందిస్తుంది

త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం సహకార విద్యలో కొత్త అధ్యాయాన్ని ప్రారంభించి, సహకారాలను ఆర్థిక మరియు సామాజిక మార్పు కోసం ప్రధాన శక్తిగా మారుస్తుంది. ఇద్ ప్రపంచ సహకార మోడళ్లపై దృష్టి సారించి, సహకార రంగంలో బ్లాక్చైన్ వినియోగం, మెంటార్షిప్ మరియు నిధుల సమకూర్పు ద్వారా సహకార వ్యాపారాలను అభివృద్ధి చేసే మార్గాలను అన్వేషిస్తుంది. త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు ప్రవేశపెట్టడం ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ గారి దీర్హదృష్టి నాయకత్వాన్ని మరియు సహకారాల ద్వారా సమగ్ర ఆర్థిక వృద్ధి పట్ల ఆయన కట్టుబాటును ప్రతీబింబిస్తుంది. ఈ కార్యక్రమం భారతదేశ సహకార ఉద్యమాన్స్లో బలోపీతం చేయడానికి సైపుణ్యం కలిగిన కొత్తతర నిపుణులను తయారు చేయడంపై దృష్టి పెడుతుంది. ఈ విశ్వవిద్యాలయం సహకార రంగానికి విద్య, శిక్షణ, పరిశోధన, సలహా సేవలు మరియు అవగాహన కార్యక్రమాలను అందిస్తుంది. సిద్ధాంతాన్ని ఆచరణతో కలిపే డైనమిక్ సంస్థగా, భారత యువతను సహకార రంగంలో విజయవంతం కావడానికి కావలసిన సైపుణ్యాలతో సిద్ధం చేసి, దీర్ఘకాలిక ఆర్థిక వృద్ధికి దోహదం చేసేలా తయారు చేయడమే దీని లక్ష్యం.

దూర విద్య ద్వారా సహకార విద్యను మరింత బలోపేతం చేయనున్నారు

త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం సహకార విద్యను అభివృద్ధి చేసి ప్రామాణికత సాధించే లక్ష్యంతో స్వంత పాఠశాలలు మరియు అనుబంధ సంస్థలను స్థాపించనుంది. ఇది సహకార రంగానికి సైపుణ్యం కలిగిన నిపుణులను అందించడంలో సహాయపడుతుంది. విశ్వవిద్యాలయం సహకార ఉద్యోగులు, బోర్డు సభ్యులు మరియు ఇతర భాగస్వామ్యులకు శిక్షణ ఇచ్చి, వారి జ్ఞానం మరియు నాయకత్వ సైపుణ్యాలను పెంపొందించడాన్ని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. సహకార విద్య

ప్రధాన సహకార విద్యాసంస్థలు TSUకు అనుబంధంగా మారనున్నాయి

త్రిధువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం (TSU) భారత్**లో తొలి జాతీయ ప్రాముఖ్య**త కలిగిన సహకార విశ్వవిద్యాలయంగా నిలవనుంది. ఇది పాలు, మత్స్య పరిశ్రమ, చక్కెర, బ్యాంకింగ్, గ్రామీణ రుణాలు, సహకార ఆర్థిక వ్యవస్థ, సహకార మార్కెటింగ్, మరియు బహుళ రాష్ట్ర సహకార సంస్థలు వంటి కీలక రంగాలలో ప్రత్యేక విద్య మరియు శిక్షణను అందించనుంది. సహకార సంస్థలు అధికంగా ఉన్న రాష్ట్రాల్లో విశ్వవిద్యాలయానికి అనుబంధంగా నాలుగు నుండి ఐదు కళాశాలలు ఉండగా, ఇతర రాష్ట్రాల్లో ఒకటి లేదా రెండు కళాశాలలు మాత్రమే ఉంటాయి. అంతర్జాతీయ భాగస్వామ్యాలను ప్రోత్సహించేందుకు ఈ విశ్వవిద్యాలయం ప్రపంచంలోని సహకార విశ్వవిద్యాలయాలు మరియు సంస్థలతో సహకరీస్తుంది.

త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం (TSU) భారతదేశవ్యాప్తంగా ఉన్న సహకార

నిర్వహణ సంస్థలను అనుసంధానించే కేంద్ర హద్గగా వ్యవహరించనుంది. ఇది సహకార సంస్థలకు అనుగుణంగా డిప్లోమా మరియు డిగ్రీ కోర్పులు సహా శిక్షణా కార్యక్రమాలను రూపొందించి అమలు చేయనుంది. ఈ పార్యక్రమం సంప్రదాయ భారతీయ ఆర్థిక సూత్రాలను

ఆధునిక నిర్వహణ పద్ధతులతో సమ్మిళితం చేసి సమగ్ర విద్యను అందించనుంది. పేద సంప్రదాయాల ప్రభావంతో విద్యార్థులు స్థిరమైన వ్యవసాయ విధానాలు, సైతిక వ్యాపార పద్ధతులు మరియు సమాజ కేంద్రిత ఆర్థిక నమూనాలను అభ్యసించగలరు. సహకార విద్యను దేశవ్యాప్తంగా ప్రమాణీకరించడం, అలాగే సహకార రంగ నిపుణులకు ఏకరీతిగా అధిక స్థాయి శిక్షణ అందించడం త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయ ప్రధాన లక్ష్మాలలో ఒకటి.

కోసం ప్రధాన సంస్థగా, ఇది విద్యా మరియు పరిశోధన కార్యకలాపాలను సమ్మిళితం చేస్తుంది. ఇద్ విభాగాల మధ్య సమగ్ర అభ్యాస అవకాశాలను అందించడంతో పాటు, ఆధునిక సాంకేతికతలను పరిచయం చేయనుంది. ಮುಖ್ಯಂಗ್ ದಾರ ವಿದ್ಯಪ್ತ ಪ್ರತ್ಯేತ ದೃಷ್ಟಿ పెట్టి, సహకార విద్యను అంచున ఉన్న మరియు తక్కువ అవకాశాలు కలిగిన ప్రాంతాల ప్రజలకు చేరువ చేయడంపై దృష్టి సారించనుంది.

సహకార రంగంలో పరిశోధన మరియు అభివృద్ధిపై ప్రత్యేక దృష్టి

త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం సహకార రంగంలో పరిశోధనకు ప్రధాన కేంద్రంగా మారి, ఆధారాలతో నిర్ధారితమైన అంతర్భష్టులను అందించడం ద్వారా

నవీకరణను ప్రోత్సహించి సమర్ధతను మెరుగుపరచనుంది. పరిశోధనా కేంద్రాలు కొత్త ఆలోచనలను అభివృద్ధి చేయడమే కాకుండా, విధాన రూపకర్తలు మరియు సహకార నాయకులకు మెరుగైన నిర్ణయాలను తీసుకోవడానికి మార్గనిర్దేశం చేస్తాయి. విశ్వవిద్యాలయం ప్రాంతీయ సహకార సవాళ్లపై దృష్టి సారించి, అనుబంధ సంస్థలతో కలిసి స్థానిక అవసరాలకు సరిపోయే పేరిప్కారాలను రూపొందిస్తుంది. పాడి పరిశ్రమ, మత్స్య శాఖ, చక్కౌర పరిశ్రమ, సహకార బ్యాంకింగ్, మార్కెటింగ్ మరియు పాలన వంటి ముఖ్యమైన విభాగాలపై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టి, సహకార సంస్థలు డేటా ఆధారిత ప్యూహాలను అనుసరించి మరింత సమర్థంగా, స్థిరంగా అభివృద్ధి చెందేలా చేయడమే లక్ష్యం.

ముఖచిత్ర కథ

దేశవ్యాప్తంగా సహకార విద్యను సంక్రమబద్ధంగా అమలు చేయనున్నారు

ప్రస్తుతం భారతదేశంలో సహకార విద్య నిర్మిత పద్ధతిలో లేదు. త్రిభువన్ సహకారి వీశ్వవిద్యాలయం ఈ సమస్యను పరిష్కరించేందుకు పాడి పరిశ్రమ, మత్స్య పరిశ్రమ, వ్యవసాయం, బ్యాంకింగ్, మరియు మార్కెటింగ్ వంటి ముఖ్యమైన రంగాలలో సంఘటిత డిప్లోమా, డిగ్రీ, మరియు సర్టిఫికేషన్ ప్రోగ్రామ్లను అందించనుంది. ఇది విద్యార్థులు, సహకార సంఘ సభ్యులు, మరియు పరిశ్రమ నిపుణులకు అవసరమైన సైపుణ్యాలను అందించేందుకు ప్రత్యేక కోర్పులను ప్రవేశపెడుతుంది. ఈ ప్రయత్నం పరిశోధన మరియు అభివృద్ధికి తోడ్పడడంతో పాటు, జ్ఞాన లోటును తీర్చడం ద్వారా భారత సహకార ఉద్యమాన్ని అంతర్జాతీయ స్థాయిలో

బలపరచనుంది. ఈ విశ్వవిద్యాలయ ప్రత్యేకత ఆధునిక విద్యతో ప్రాచీన సమన్వయం చేయడం. జ్ఞానాన్స్టి ఇది ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారి "ఆత్మనిర్బర్ భారత్" మరియు సాంస్కృతికంగా బలమైన భారతదేశం అనే దర్భనానికి అనుగుణంగా పని చేయనుంది.

సహకారి విశ్వవిద్యాలయం పరిశోధనా సంస్థల మధ్య అనుసంధానంగా పని చేయనుంది

త్రిభువన్ సహకారి విశ్వవిద్యాలయం కేంద్ర ప్రాధాన్యత కలిగిన కేంద్రంగా మారి, ICAR కేంద్రాలు, కృపి విజ్ఞాన్ కేంద్రాలు, CSIR సంస్థలు, ఆరోగ్య సంస్థలు, ఇతర విశ్వవిద్యాలయాల వనరులను ఒకచోట చేర్చి సహకార విద్య మరియు పరిశోధన వ్యవస్థను బలోపేతం చేయనుంది. ఇది PACS కార్యదర్ఫులకు శిక్షణ ఇచ్చి, సహకార రంగ అభివృద్ధికి బహుశాఖా దృక్పథాన్ని అనుసరించి జాతీయాభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు మద్దతు ఇస్తుంది. సంప్రదాయ MSP మోడల్కు అవతలి దిశగా, మార్కెట్ ఆధారిత వ్యూహాలు, ఆత్మనిర్భర వ్యాపార నమూనాలను సహకార సంఘాలకు ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా సమర్థత, స్థిరత్వాన్ని పెంపొందించేలా చేయనుంది. అంతేగాక, ఆరోగ్య సంస్థలతో కలిసి సహకార ప్రాతిపదికన గ్రామీణ ఆరోగ్య సంరక్షణ వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా భారతదేశ వ్యాప్తంగా అందుబాటు ధరోలో మెరుగైన వైద్య సేవలను అందించేలా చర్యలు తీసుకోనుంది.

విశ్వవిద్యాలయం యొక్క దీర్ఘకాలిక ఆర్థిక దృక్పథం

ဿာမညီစု နှစ်

త్రిభువందాస్: సహకార ఉద్యమ పితామహుడు

త్రిభువందాస్ కిపిభాయ్ పటేల్ భారత స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు, న్యాయవాది, మరియు రాజనీతిజ్ఞుడు, భారతదేశ సహకార ఉద్యమ పీతామహుడిగా ప్రసిద్ధి చెందారు. 1903 అక్టోబర్ 22న గుజరాతలోని ఆనందీలో జన్మించిన ఆయన మహాత్మా గాంధీ మరియు సర్దార్ వల్లభాయ్ పటేల్ ప్రేరణలో స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో చేరారు. 1946లో కైరా జిల్లా సహకార పాడి ఉత్పత్తిదారుల సంఘాన్ని స్థాపించడంలో, అలాగే ఆనంద్ సహకార ఉద్యమాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో కీలక పాత్ర పోపించారు. గాంధీజీ సిద్ధాంతాలను అనుసరించిన ఆయన సీవిల్ డిసొబిడియెస్స్ ఉద్యమంలో సక్రియంగా పాల్గొని 1930, 1935, 1942లో కారాగారానికి గురయ్యారు. రైతులను శక్తివంతంగా మార్చడానికి ఆయన చేసిన కృపి అమూల్ విజయానికి బలమైన పునాది పేసి, భారత సహకార మరియు డెయిరీ పరిశ్రమలపై చిరస్థాయిగా ప్రభావం చూపించింది.

2047 ನಾಟಿಕಿ ಭಾರತದೆಕ GNPಲ್ 50% సహకార రంగం వాటాగా మారడం ప్రధాని మోదీ ప్రభుత్వ లక్ష్యం. ఈ లక్ష్మాన్ని సాధించేందుకు, సహకార రంగాన్ని బలోపీతం చేయడానికి పరిశోధన, శిక్షణ, మరియు విధాన పరిష్కారాలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తోంది. ఈ ప్రయత్నం ద్వారా ఉద్యోగాల సృష్టి, ఆర్థిక సమగ్రత విస్తరణ, మరియు పారిశ్రామీకతకు సహకరించే సైపుణ్యవంతులైన వృత్తిపరుల అభివృద్ధి జరగనుంది. త్రిభువన్ సహకారీ విశ్వవిద్యాలయం సుస్థిర అభివృద్ధి లక్షాలు (SDGలు) అనుసరించడం ద్వారా మరియు పర్యావరణ, సామాజిక మరియు పాలన (ESG) సూత్రాలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా సహకార సంఘాల దీర్ఘకాలిక విజయాన్సి నిర్ధారించడంలో సహాయపడుతుంది. గ్రీన్ టెక్సాలజీలు, సైతిక వ్యాపార పద్ధతులు మరియు సమ్మిళిత పాలనకు మద్దతు ఇవ్వడం ద్వారా, విశ్వవిద్యాలయం స్థిరమైన సహకార అభివృద్ధిలో ప్రపంచ నాయకుడిగా భారతదేశం యొక్క స్థానాన్ని బలోపీతం చేస్తుంది. ఈ విశ్వవిద్యాలయ ప్రధాన లక్ష్యం భారతదేశ గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థకు మూలస్తంభాలైన రైతులు మరియు శిల్పకారుల ఆర్థిక హక్కులను పరిరక్షించడం ద్వారా జాతీయ ప్రయోజనాలను కాపాడటం. సహకార సంఘాల ద్వారా వారిని సాధికారిత చేసే ప్రయత్నం, జాతీయ ఆర్థిక స్వావలంబన మరియు ఆర్థిక బలోపీతానికి మరింత తోడ్పడుతుంది.

విశ్వవిద్యాలయ ఖాతాలను CAG ఆడిట్

చేయనుంది

త్రిభువన్ బిల్లులో, సహకారి విశ్వవిద్యాలయం ప్రతి సంవత్సరం నిపేదీకలు సిద్ధం చేయడం మరియు ఖచ్చితమైన ఆర్థిక రికార్డులను నిర్వహించడం తప్పనిసరి అని పేర్కొనబడింది. భారతదేశ కాంప్లోలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్ (ČAG) ఈ ఖాతాలను ఆడిట్ చేస్తుంది. విశ్వవిద్యాలయ నిధిని ఆర్థిక కార్యకలాపాలను నిర్వహించేందుకు చేశారు. మంజురు

ప్రకారం, అన్ని కులాలు, మతాలు మరియు సముదాయాలకు చెందిన విద్యార్థులకు ఈ విశ్వవిద్యాలయం అందుబాటులో ఉంటుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం విశ్వవిద్యాలయ పనితీరు పర్యవేజీంచే పూర్తి అధికారాన్ని కలిగి ఉంటుంది. అలాగే, స్పష్టమైన మార్గదర్శకాలు రూపొందించబడ్డాయి, తద్వారా కులపతి మరియు వైస్-చాన్స్ లర్ నియామక ప్రక్రియ పారదర్శకంగా ఉండి, మంచి పరిపాలన స్థాపించబడుతుంది.

NCDC సహకార్ మిత్ర ఇంటర్నిప్ పథకాన్ని ప్రారంభించింది

సహకార్ మిత్ర ఇంటర్నిప్ పథకం ద్వారా సహకార స్టార్టప్లలు మరియు రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థలు (FPOలకు) మద్దతు అందించబడింది

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

యువత సహకార రంగంలో పాల్గొనడాన్ని పెంచేందుకు, జాతీయ సహకార అభివృద్ధి నిగమం (NCDC) సహకార్ ఇంటర్నిప్ పథకాని

కార్యక్రమం యువతకు సహకార స్టార్టప్లలు మరియు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల అవగాహన పెంచేందుకు సహాయపడుతుంది.

విజయవంతమైన సహకార కార్యకలాపాలు, నిర్వహణ మరియు కార్యకృత్యాల గురించి లోతైన అవగాహనను అందించడంతో పాటు, సహకార నమూనాను మెరుగుగా అర్ధం చేసుకునేలా చేస్తుంది. ద్వారా యువత సహకార రంగంతో మరింత బలమైన అనుబంధాన్ని ఏర్పరచుకోగలరు.

కేంద్ర హారాం మరియు సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా లోక్సభలో తన ప్రసంగంలో ఈ పథకాన్సి ప్రస్తావించారు. ఇది వ్యవసాయం, డెయిరీ, పశుసంవర్ణకం, పెటర్పరీ

- 🔳 సహకార్ మిత్ర ఇంటర్నిప్ పథకం యువతలో సహకార రంగంపై ఆసక్తిని పెంచుతుంది
- సహకార నీర్వహణ శిక్షణార్థులు NCDC కార్యకలాపాల్లో ప్రాయోగిక అనుభవాన్సి పొందుతారు

సైన్స్, మత్స్య పరిశ్రమ, ఉద్యానవనం, నూలు, చేతిపృత్తులు మరియు ఐటీ రంగాల్లో పట్టభద్రులకు అందుబాటులో ఉంటుంది. అగ్రిబిజినెస్, సహకార నిర్వహణ, పైనాన్స్, గ్రామీణ అభివృద్ధి ప్రాజెక్ట్ మేసేజ్ముంట్ లేదా అనుబంధ రంగాల్లో సైపుణ్యం కలిగిన MBA విద్యార్థులు కూడా దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు.

ఇంటర్ ICAI లేదా ఇంటర్ ICWA అర్హత కలిగిన విద్యార్థులు కూడా తమ సంస్థల సూచనపై పథకానికి దేరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు. ఇంటర్బ్లను సంస్థల సిఫారసుల ఆధారంగా లేదా విద్యార్థులు తమ ద్వారా సమర్పించిన ಬಯೌಡೆಟ್ ಆಧ್ರಾರಂಗ್ ಎಂಪಿತ ವೆನ್ಡಾರು. సహకార్ మిత్ర ఇంటర్నిప్ పథకం సహకార విద్య మరియు ప్రాయోగిక ప్రాధాన్యతనిస్తూ, యువతను సహకార ఉద్యమంలో పాల్గొనేందుకు ప్రోత్సహిస్తుంది.

సహకార్ మిత్ర ఇంటర్నిప్ పథకం శిక్షణార్థులకు NCDC కార్వకలాపాల్లో ప్రత్యక్ష అనుభవాన్ని అందించడంతో

పాటు, సహకార సంస్థలకు వ్యాపార ప్రణాళికలు మరియు అభివృద్ధిలో సహాయపడుతుంది. ఈ కార్యక్రమం యువ వృత్తిపరులను రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థలు (FPOಲಲ್) ಔತ್ಸಾಪೀತತ ಮರಿಯು నాయకత్వ పాత్రలు స్వీకరించేందుకు ప్రేరేపిస్తుంది. అలాగే, స్ట్రార్టప్ సహకార సంస్థల అభివృద్ధికి తోడ్పడుతుంది. FPOeu ಎಲ್ ಸ್ಥಾಪಿಂచಬಡಕ್ಕಾಯ మరియు ఎలా పనిచేస్తాయో లోతైన అవగాహనను అందించడం ద్వారా, ఈ పథకం యువతను ఈ సంస్థల ఏర్పాటు ప్రక్రియలో చురుకుగా పాల్గొనడానికి ప్రోత్సహిస్తుంది.

సహకార్ మిత్ర ఇంటర్నిప్ పథకం NCDC విస్తృత సహకార అభివృద్ధి ప్రయత్నాలలో కీలక భాగంగా ఉంది. ఇది వ్యవసాయ ప్రాసెసింగ్, నిల్ప, కోల్డ్ చైస్, మాలు, డెయిరీ, మత్స్ పరిశ్రమ, పశుసంవర్ణకం, పునరుత్పాదక ఇంధన వనరులు, గ్రామీణ గృహనిర్మాణం మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ వేంటి రంగాలను కవర్ చేస్తుంది. యువత ఆధారిత నవీకరణలను సహకార వ్యవస్థలో

ಮುಖವಿತ್ತ ಕಥ

సమగ్రంగా సముదాయించడం ద్వారా, ఈ కార్యక్రమం సహకార సంస్ధల సామాజిక-ఆర్థిక ప్రభావాన్ని దేశవ్యాప్తంగా పెంచేందుకు లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఈ సంయుక్త దృష్టికోణం సహకార రంగంలో పాల్గొనదలచినవారి సంఖ్యను పెంచడంతో పాటు, గ్రామీణ మరియు పెనుకబడిన ప్రాంతాల్లో స్థిరమైన అభివృద్ధిని వేగవంతం చేసే అవకాశం కర్పిస్తుంది.

శిక్షణా కార్యక్రమాల ద్వారా సహకారాలపై అవగాహన పెంపు

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ, జాతీయ సహకార శిక్షణ మండలి (NCCT), పైకుంఠ్ మెహతా జాతీయ సహకార నిర్వహణ సంస్థ (VAMNICOM), లక్ష్మణరావు ఇనామ్దార్ జాతీయ సహకార పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి అకాడమీ వంటి జాతీయ స్థాయి సంస్థల ద్వారా మహిళలు మరియు సహకార నిర్వహణకు సంబంధించి వివిధ సైపుణ్య అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తోంది. సహకార పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి కోసం జాతీయ అకాడమీ ఈ కార్యక్రమాలను పర్యవేకించి సమర్థవంతంగా అమలు చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది.

ఈ కార్యక్రమాలు ప్రధానంగా సహకార సంస్థల్లో ఉన్న మహిళలకు సైపుణ్యాలను అభివృద్ధి చేయడంపై దృష్టి సారిస్తాయి, ముఖ్యంగా మత్స్యపరిశ్రమ, వ్యవసాయం, అటవీ అభివృద్ధి, ఆర్థిక నిర్వహణ, గ్రామీణ అభివృద్ధి మరియు వ్యాపార శిక్షణ వంటి రంగాల్లో. మహిళలను సహకార రంగంలో మరింత స్థిరంగా ఎదిగేలా చేయడం, వారి జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరచడం మరియు వారి సమాజ అభివృద్ధికి తోడ్పడేలా చేయడం లక్ష్యం.

మూడు సంవత్సరాలలో శిక్షణా కార్యక్రమాలలో మహిళా సభ్యుల భాగస్వామ్యం			
Year	Total Members	Women Members	%
2020- 21	40,288	8,875	20.02
2021- 22	63,774	15,309	24.38
2022- 23	2,01,507	77,584	38.50

సహకార సంఘాల్లో మహిళల భాగస్వామ్యానికి NCDC నాయకత్వం వహిస్తుంది

జాతీయ సహకార అభివృద్ధి సంస్థ (NCDC) సహకార మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన చట్టబద్దమైన సంస్థ. ఇది మహిళా సహకార సంఘాల అభివృద్ధికి పనిచేస్తూ, మహిళా సాధికారతను ర్రొత్సహిస్తుంది. మహిళలు సహకార సంస్థల్లో సక్రియ పాత్ర పోపించేందుకు ఆర్థిక సహాయం అందించడం దీని ప్రధాన లక్ష్యం. ఆర్థిక సహాయంతో పాటు, వివిధ రంగాల్లో మహిళలు సహకారాల్లో పాల్గొనడానికి ర్రొత్సహించేందుకు NCDC వివిధ కార్యక్రమాలను కూడా నిర్వహిస్తుంది.

NCDC వివిధ రంగాలలో మహిళా సహకారాలకు మద్దతునిస్తుంది, అందులో ఆహార ధాన్యాల ప్రాసెసింగ్, పంటల సాగు, నూనెగింజల ప్రాసెసింగ్, మత్స్య పరిశ్రమ, కోళ్ల పెంపకం, పాల పరిశ్రమ, పశుపోషణ, నిల్ప సదుపాయాలు, స్పిన్నింగ్ మిల్లు, చేతివృత్తి, జ్యుట్, పవర్ లూమ్ సేయం మరియు సహకార అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. అదనంగా, ఇది యువ సహకారాలకు మరియు ఇతర సంబంధిత సేవలకు కూడా సహాయం అందిస్తుంది.

ఇప్పటి వరకు, NCDC మహిళలు నడిపే సహకారాల అభివృద్ధికి మొత్తం ₹5,714.81 కోట్లు కేటాయించింది. గత మూడు సంవత్సరాల్లో వివిధ మహిళా సహకారాలకు NCDC అందించిన ఆర్థిక విభజన వివరాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి:

ఆర్థిక సంవత్సరానికి విడుదల చేసిన మొత్తం (₹ కోట్లు)		
2020-21	80,036	
2021-22	1,31,952	
2022-23	1,43,700	

మహిళలు నడిపే సహకార పథకాలు

నందిని సహకార యోజన: సహకార మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలో NCDC ప్రారంభించిన నందిని సహకార యోజన, మహిళా సహకార సంఘాలకు ఆర్థిక సహాయం అందించే ఒక ముఖ్యమైన కార్యక్రమం. ఈ పథకం ద్వారా, మహిళా సహకార సంఘాలకు ₹5,714.88 కోట్లు ఇవ్వబడ్డాయి, ఇది 1.56 కోట్ల మంది మహిళా సభ్యులకు సహాయం చేస్తుంది.

***

12

కార్యక్రమం

సహకార మంత్రిత్వ శాఖా మంత్రి 'పైబ్రెంట్ విలేజ్' కార్యక్రమంలో సరిహద్దు గ్రామాల అతిథులతో పరస్పర సంబంధం

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

సహకార మరియు గృహ మంత్రిత్వ శాఖా మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా, పైబ్రెంట్ విలేజ్ ఫ్రోగ్రామ్ కింద గణతంత్ర దినోత్సవ పరేడ్కు హాజరైన సరిహద్దు గ్రామాల అతిథులతో సౌహార్లపూర్వకంగా పరస్పర సంబంధం కలిగించారు. ఈ కార్యక్రమం కొత్త ఆలోచనా ధోరణిని మరియు సమీకృత విధానాన్ని తీసుకువస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నారు. సరిహద్దు గ్రామాలను ఢిల్లీలతో అనుసంధానం చేసే ఈ ప్రణాళికను ప్రశంసిస్తూ, ఇది మారుమూల ప్రాంతాల నివాసీతులకు సమగ్రత భావాన్సి కలిగించడంతో పాటు, వారు భారతదేశానికి అవిభాజ్య భాగమని గుర్తు చేస్తుందని వివరించారు. ప్రధాన మంత్రి దేశంలోని తొలి గ్రామాల ప్రజలను జాతీయ పేడుకలకు ఆహ్వానించి, ఆతిథ్యం ఇచ్చినప్పడు, అది ఐక్యతను పెంపొందించి భావోద్వగ మరీయు మానసిక అంతరాలను తొలగిస్తుందని ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

లడఖ్లో శీతాకాలంలో డీజిల్ గడ్డకట్టడం ఒక పెద్ద సవాలు అని ఆయన ఎత్తి చూపారు. ప్రధానమంత్రి శ్రీ మోడీ సూచనలను అనుసరించి, భారతీయ చమురు కంపెనీలు పరిశోధన కోసం నిధులను అందుకున్నాయి మరియు నాన్-ఫ్రీజింగ్ డీజిల్ను అభివృద్ధి చేశాయి. ఇది ఇప్పడు లడఖ్లో అందుబాటులో ఉంది. 2017 నిర్ణయం సైన్యంతో సహా అన్ని భద్రతా దళాలు సరిహద్దు గ్రామాల నుండి పాలు, గుడ్డు, చేపలు మరియు కూరగాయలను కొనుగోలు చేసేలా చేసి, స్థానిక ఉద్యోగ అవకాశాలను సృష్టిస్తుందని కూడా ఆయన పంచుకున్నారు.

ಅಯನ +-ಆಧುನಿಕ ಸದುಪ್ತಿಯಾಲು, సంస్కృతి, పర్యాటకం, జీవనశైలి మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థ-- వంటి రంగాల్లో సరిహద్దు గ్రామాల అభివృద్ధి యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పారు, వీటిని దేశంలోని ఇతర ప్రాంతాల్లా సమృద్ధిగా

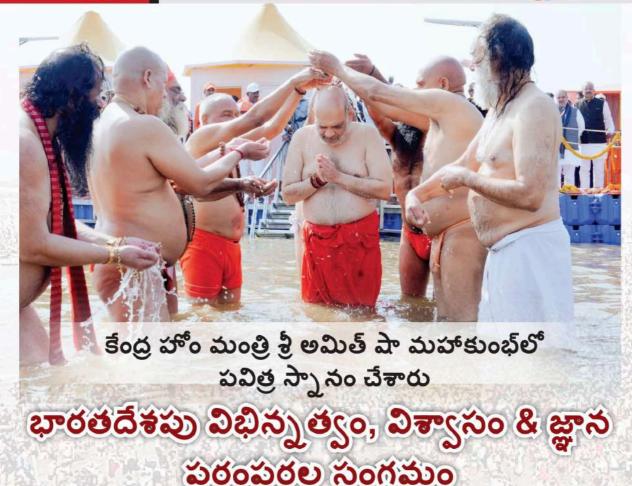
మార్చాలనుకున్నామని పేర్కొన్నారు. అయన ఇంకా వివరిస్తూ, పూర్తి స్థాయిలో అభివృద్ధి సాధించిన తరువాత, అది ప్రస్తుత పరిస్థితిని మెరుగుపరచడమే భవిష్యత్ తరాలకు కాకుండా, అభివృద్ధి చెందేందుకు అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని సృష్టిస్తుందని తెలిపారు.

වුඩුංහ් ධීණ්ස් වු ්ෆුක්, ఫిబ్రవరి 15, 2023న ప్రకటించబడింది, ఇది భారతదేశం యొక్క ఉత్తర సరిహద్దు పెంట ఉన్న 46 బ్లాక్స్ లోని 662 గ్రామాలను కవర్ చేస్తుంది. 22కి పైగా కేంద్ర మంత్రులు 8 జిల్లాలు మరియు 26 గ్రామాలను సందర్భించి స్థానిక సవాళ్లను అర్ధం చేసుకున్నారు, అయితే 92 మంది సీనియర్ అధికారులు 259 గ్రామాల అవసరాలను విశ్లేషించారు. ప్రతి గ్రామం ఈ కార్యక్రమంలో భాగస్వామ్యం అయ్యింది. ఈ 662 గ్రామాలలో నిపేదించబడిన సమస్యల ಆಧ್ರರಂಗ್, హూం ಮಂತ್ರಿತ್ಸ್ ಕಾಖ 626 మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులను ప్రణాళికాబద్ధం చేసి, ఈ ప్రాంతాలను మద్దతు ఇవ్వడానికి 901 ఉపాధి సంబంధిత ప్రాజెక్టులను ప్రారంభించింది.

ఈ గ్రామాల్లో ₹556 కోట్ల విలుపైన పథకాలు అమలు చేయబడ్డాయి, ఇవి వ్యవసాయం, విద్య, ఆరోగ్యం, ఇంధనం, సహకారాలు మరియు ఖాదీ గ్రామీణ పరిశ్రమలను కవర్ చేస్తున్నాయి. శ్రీ అమిత్ పా పెల్లడించిన ప్రకారం, ₹2,400 కోట్ల వ్యయంతో 113 రహదారులు మరియు 8 తక్కువ లెవల్ బ్రిడ్జిలు నిర్మించబడ్డాయి. జూన్ 2025 నాటికి 4G కసెక్టివిటీ 362 గ్రామాలకు చేరుకోనుంది. 662 గ్రామాలలో, 474 గ్రామాలు ఇప్పడు ఆన్-గ్రిడ్ విద్యుత్ అందుకుంటున్నాయి, 127 గ్రామాలు ఆఫ్-గ్రిడ్ విద్యుదీకరణను ఉపయోగిస్తున్నాయి మరియు ₹238 కోట్ల వ్యయంతో 43 కొత్త విద్యుత్ ప్రాజెక్టులు ప్రారంభించబడ్డాయి. అదనంగా, ₹48 కోట్ల విలుపైన 102 ప్రాజెక్టులు వీక్షణ స్థలాలు, అడ్వెంచర్ టూరిజం, ఈకో-రిసార్మ మరియు పర్యాటక కేంద్రాల అభివృద్ధికో కేటాయించబడ్డాయి. ఇంతకు ముందు, 570 గ్రామాలకు బ్యాంకింగ్ సేవలు అందుబాటులో లేవు, అయితే మోదీ ప్రభుత్వం ఇప్పడు వీటిని బ్యాంకింగ్ నెట్వర్క్ తో అనుసంధానించింది.

మహాకుంభం

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

కేంద్ర హెూం మంత్రి మరియు సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ షా తన కుటుంబంతో కరిసి ఉత్తరప్రదేశ్-లోని ప్రయాగరాజ్లలో త్రిపేణి సంగమంలో 144 ఏళ్ల తర్వాత నిర్వహించిన మహాకుంభ్లలో పవిత్ర స్పానం చేశారు.

సాధువుల సమకంలో మహాకుండ్లలో పవిత్ర స్నానం ఆచరించిన తర్వాత, శ్రీ అమిత్ పా మాట్లాడుతూ, ఈ కార్యక్రమం ఐక్యతను మరియు సనాతన సంప్రదాయాలను బలోపతం చేస్తుందని అన్నారు. సంగమ ఒడ్డున పూజలు కూడా చేశారు. మహాకుంథ్ ప్రపందానికి సమానత్వం మరియు సామరస్యం యొక్క సందేశాన్ని వ్యాప్తి చేయడమే కాకుండా భారతదేశ ప్రైవిధ్యం, విశ్వాసం మరియు జ్ఞాన సంప్రదాయాలను కూడా సూచిస్తుందని శ్రీ పా అన్నారు.

నోషల్ మీడియా పేదిక Xలో పోస్ట్ చేస్తూ,

- మహాకుంభ్లో సంతుల సమక్షంలో పవిత్ర స్నానం చేసిన శ్రీ అమిత్ పా భావోద్యేగానికి లోనయ్యారు
- మహాకుంభ్ దేశ ప్రజల్లో సనాతన పరంపరల పట్ల ఐక్యతను మరియు గర్వాన్ని బలోపీతం చేస్తుంది

శ్రీ అమిత్ పా అన్నారు, "పవిత్ర త్రిపేణి సంగమంలో సామాజిక ఐక్యత మరియు మంగళకరత్వానికి ప్రతీక అయిన మహాకుంథీలో పూజ్య సంతుల సమక్షంలో స్పానం చేయడం నాకు ఆంతర్యంగా మరియు భావోద్వేగంగా అనిపించింది. మా గంగా, మా యమునా, మా సరస్వతీ దేవతలను సమస్త జనుల మంగళం కోసం ప్రార్థిస్తున్నాను." అదనంగా, మహాకుంభ్ ప్రజలలో ఐక్యతను మరియు సనాతన పరంపరలను బలోపతం చేస్తుందని ఆయన పర్కొన్నారు.

సంగమ తీరంలో తన కుటుంబంతో కలిసి పూజ నిర్వహించిన అనంతరం, శ్రీ అమిత్ పా దేశ సమృద్ధి మరియు పురోగతికి ప్రార్థనలు చేశారు.

సోషల్ మీడియా పేదిక Xలో పోస్ట్ చేస్తూ, శ్రీ అమిత్ షా, "పవిత్ర త్రిపేణి సంగమంలో సామాజిక ఐక్యత మరియు మంగళకరత్వానికి ప్రతీక అయిన మహాకుంథ్లలో పూజ్య సంతుల సమక్షంలో స్నానం చేయడం నాకు ఆంతర్యంగా మరియు భావోద్వేగంగా అనిపించింది. మా గంగా, మా యమునా, మా సరస్వతీ దేవతలను సమస్త జనుల మంగళం కోసం ప్రార్థిస్తున్నాను." అన్నారు. అదనంగా, మహాకుంథ్ ప్రజల మధ్య ఐక్యత మరియు శాశ్వత పరంపరలను బలోపతం చేస్తుందని

14

మహాకుంబం

ఆయన పేర్కొన్నారు.

పూరీ పీఠం శంకరాచార్యులు స్వామి శ్రీ నిశ్చలానంద సరస్పతి జీ మహారాజ్ ఆశీర్వాదాలను స్వీకరించిన అనంతరం, శ్రీ అమిత్ పా సంగమ్ తీరంలో ఉన్న శాశ్వత అక్షయవటాన్ని దర్పించారు. దీనిని ఆయన ఆధ్యాత్మిక విశ్వాసానికి నిత్య ప్రతీకగా అభివర్ణించారు. అలాగే, ఆయన పూజ్య సరస్వతీ నది చిహ్పాత్మకంగా స్థితమైన సరస్థతీ బావిని కూడా సందర్భించారు. అదనంగా, జునా అఖాడా అవధేశానంద గిరి మరియు ద్వారకా ಕಾರದ್ పీಠಂ ಜಗದ್ದುರು ಕಂತರಾವಾರ್ಯ స్వామి సదానంద సరస్వతి మహారాజ్లను కలుసుకున్నారు.

144 సంవత్సరాల తరువాత ప్రయాగరాజ్లలో మహాకుంభ్ తిరిగి జరిగింది

మహాకుంభ్కు హాజరయ్యే ముందు, శ్రీ అమిత్ పా గుజరాత్ లో హిందూ ఆధ్యాత్మిక సేవా కార్యక్రమ ప్రారంభోత్సవంలో పాల్గొన్నారు. మహాకుంభ్ 144 సంవత్సరాల తరువాత ప్రయాగరాజ్లలో సంగమ తీరంలో జరుగుతోందని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఈ మహాకుంభ్ కోసం వివిధ దేశాలో నుండి ప్రజలు ఆహ్వాన పత్రికలను కోరారని, అయితే దీనికి ఆహ్వానం అవసరం లేదని. ఇది మహాకుంభ్ అని చెప్పినప్పడు వారు ఆశ్చర్యవోయారని శ్రీ పా తెలిపారు.

కేంద్ర హూంచుంత్రి శ్రీ అమిత్ పా మాట్లాడుతూ, ఇంత భారీ కార్యక్రమాన్ని ఇంత సజావుగా నిర్వహించడం ఆశ్చర్యంగా ఉందని అన్నారు. ఆహ్వానం లేకుండా 50 ಮಂದಿತಿ ಪ್ರಗ್ರಾಸ್ ಮಿಗು ಒತ್ತೆ ಅದಿ ನಾಧ್ ರಣಂಗ್ గందరగోళానికి దారితీస్తుందని, కానీ ఇక్కడ ప్రతిదీ చక్కగా నిర్వహించబడుతుందని ఆయన పేర్కొన్నారు. గుజరాత్ ప్రజలు మహాకుంబేలో పాల్గొనాలని శ్రీ పా ప్రోత్సహించారు, వారు కూడా ఈ పవిత్ర కార్యక్రమంలో భాగం కావాలని అన్నారు.

మహాకుంద్ 144 సంవత్సరాల తరువాత జరుగుతోంది మరియు ప్రతి ఒక్కరూ జీవితంలో తొమ్మిదిసార్లు కుంథ్ మేళాలో పాల్గొన్నా నని తెలిపారు.

అయోధ్యలో నిర్మించిన గొప్ప శ్రీరామ ಆಲಯಂ

శ్రీ అమిత్ పా ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ నాయకత్వంలోని భారత దేశ విజయాలను వివరించారు. గత 10 సంవత్సరాలలో ప్రభుత్వం అనేక ముఖ్యమైన మైలురాళ్ళను సాధించీనట్లు ఆయన తెలిపారు. "మునుపు 'హిందూ' అనే పదాన్ని బహిరంగంగా చెప్పడం కష్టంగా ఉండేది, కానీ ఇప్పడు ప్రతి ఒక్కరూ గర్వంగా చెప్పగలుగుతున్నారు" అని ఆయన వ్యాఖ్యానించారు. అయోధ్యలో 550 సంవత్సరాల తర్వాత, టెంట్లో నివసించిన భగవాన్ రామ్ కు, చివరికి ఒక ఘనమైన ఆలయం లభించిందని ఆయన అన్నారు. అంతేగాక, కేంద్ర ప్రభుత్వం జమ్మూ కశ్మీర్లో ఆర్టికల్ 370ను రద్దు చేయడం వంటి చారిత్రక కార్యక్రమాన్ని చేపట్టిందని ఆయన గుర్తుచేశారు.

శ్రీ అమిత్ పా మాట్లాడుతూ, ఏడు దశాబ్దాలుగా అసంపూర్ణంగా ఉన్న పనులను ప్రభుత్వం ప్రాముఖ్యతనిస్తూ పూర్తి చేసిందని తెలిపారు. భారతదేశంలోని పవిత్ర ప్రాంతాలను పునరుద్దరించేందుకు మరియు ప్రపంచవ్యాప్తంగా దొంగిలించబడిన దైవిక విగ్రహాలను తిరిగి స్వదేశానికి తీసుకురావడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం నిరంతరం కృపి చేసిందని ఆయన పేర్కొన్నారు.

అహిల్యాబాయి హెూల్కర్ యొక్క గొప్ప సేవలను గుర్తుచేస్తూ, ఆమె తన కాలంలో ఒక ప్రకాశించే నక్షత్రంలా నిలిచిందని ఆయన కొనియాడారు. సోమనాథ్ దేవాలయం, కాశీ విశ్వనాథ్ దేవాలయం సహా అసేక పవిత్ర ప్రదేశాల్లో మత పరిరక్షణలో ఆమె కీలక పాత్ర పోషించిందని శ్రీ పా ప్రస్తావించారు.

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

ఇకవ జాతీయ క్రీడలను ఉత్తరాఖండ్లోని డెహ్రాడూన్లో ప్రారంభిస్తూ, ప్రధానమంత్రి స్థే నరేంద్ర మోదీ భారత్ ప్రపంచంలో మూడవ అతిపెద్ద ఆర్థిక శిక్తిగా మారుతున్నదని, ఇందులో క్రీడలు కీలక పాత్ర పోషిస్తున్నాయని తెలిపారు. బంగారం అగ్బిలో మరుగుపడినట్లే, క్రీడాకారులు పోటల ద్వారా తమ ప్రతిభను ప్రదర్శిస్తారని ఆయన ఉద్హాటించారు. జాతీయ స్థాయి కీడలు క్రీడాకారులకు తమ సైపుడ్యాలను మరుగుపరచుకునే అవకాశాలను కల్పిస్తున్నాయని, ఏడాది పొడవునా అనేక టోర్నమెంట్లు నిర్వహించబడుతున్నాయని, చేప్పారు. ఖేలో ఇండియా సిరీస్లలో అనేక కత్త పోటీలు ప్రపేశపెట్టబడాయి. ఖేలో ఇండియా

యూత్ గేమ్స్ యువ క్రీడాకారులకు రాణించే మార్గాన్ని సుగమం చేయగా, విశ్వవిద్యాలయ క్రీడలు విద్యార్థులకు విశేష అవకాశాలను అందిస్తున్నాయి. అలాగే, ఖేలో ఇండియా పారా గేమ్స్ ద్వారా పారా-అధ్లెట్లు తమ ప్రతిభను మరింత మెరుగుపరచుకోగలుగుతున్నారు. ప్రధానమంత్రి పేర్కొన్నట్లు, ఐదవ ఖేలో ఇండియా కార్యక్రమంలో భాగంగా లడఖోలో వింటర్ గేమ్స్ నిర్వహించబడ్డాయి. అలాగే, గతేడాది బీద్ గేమ్స్ కూడా నిర్వహించబడ్డాయి.

ఉత్తరాఖండ్ యువశక్తిని ప్రతిబించిస్తుంది. బాబా కేదారనాథ్, బద్రీనాథ్, మరియు మా గంగా ఆశీర్వాదంతో 38వ జాతీయ క్రీడలు జనవరి 28న ప్రారంభమయ్యాయి. ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ దేశం నలుమూలల నుంచి వచ్చిన యువ క్రీడాకారులు తమ ప్రతిభను ప్రదర్శిస్తారని, ఇది 'ఏక్ భారత్, శ్రేష్ఠ భారత్' భావనను ప్రతిబింబిస్తుందని పేర్కొన్నారు. ఈ జాతీయ క్రీడల ప్రత్యేకత ఏమిటంటే, చిన్నాపిద్దా అనేక స్వదేశే క్రీడలను ఇందులో భాగంగా చేర్చారు. అలాగే, ఈసారి 'గ్రీన్ గేమ్స్' అనే థీమ్ను ఎంపిక చేయడం ద్వారా పర్యావరణ హీత చర్యలను ప్రోత్సహిస్తున్నారు. ప్రదాని మోదీ ఈ సందర్భంగా ఈకో-ప్రెండ్లీ క్రీడలకు సంబంధించిన ముఖ్యంశాలను వివరించారు. అగ్ర క్రీడాకారులకు అందించే ట్రోఫీలు మరియు మెడల్స్, ఇ-వ్యర్థాల నుండి తయారు చేయబడ్డాయి. పర్యావరణ పరిరక్షణ చర్యల్లో భాగంగా, ప్రతి విజేత పేరుతో ఓ చెట్టును నాటే ప్రణాళిక రూపొందించారు.

ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ తన సంసదీయ నియోజకవర్గమైన కాశీలో ప్రతి

సహకార్ ఉదయ్ ఫిబ్రవరి 2025

16

జాతీయ క్రీడలు

సంవత్సరం సుమారు 2.5 లక్షల మంది యువకులు క్రీడా పోటీలలో పాల్గొంటారని పేర్కొన్నారు. భారతదేశంలో క్రీడా రంగం విస్తృతంగా అభివృద్ధి చెందిందని, దీనిని ఒకే అందమైన పువ్వుల కప్పలా పోల్చారు. ఏడాదంతా వివిధ క్రీడా పోటీలు జరుగుతూ, దేశవ్యాప్తంగా క్రీడా సంస్కృతిని పెంపొందిస్తున్నాయని వివరించారు. క్రీడల ప్రాముఖ్యతను పునరుద్ఘాటిస్తూ, ఒక దేశం క్రీడలలో మెరుగైన ప్రతిభను కనబరిస్తే, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో దాని ప్రతిష్ట మరింత పెరుగుతుందని అన్నారు. ఇదీ భారతదేశ సమగ్ర అభివృద్ధికి కేలకమైన అంశమని మోదీ గారు స్పష్టం చేశారు.

అతను మరింతగా ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతూ, భారత్ ప్రపంచంలో మూడవ అతిపెద్ద ఆర్థిక శక్తిగా ఎదిగే మార్గంలో ఉందని, ఇందులో క్రీడా ఆర్థిక్ల వ్యవస్థ కీలక పాత్ర పోపిస్తుందని పేర్కొన్నారు. ప్రతి విజయవంతమైన క్రీడాకారుడే వెనుక కోచ్లు, శిక్షకులు, పోషకాహార నిపుణులు, ఫ్రిట్నెస్ నిపుణులు, పైద్యులు మరియు క్రీడా పరికరాల తయారీదారులు వంటి విస్తృత మద్దతు వ్యవస్థ ఉండి, దేశంలోని అభివృద్ధి చెందుతున్న క్రిడా పర్యావరణానికి మద్దతుోగా నిలుస్తున్నా రని తెలిపారు.

భారతదేశం అధిక నాణ్యత గల క్రీడా పరికరాలకు ప్రపంచ కేంద్రంగా అభివృద్ధి చెందుతోంది, మీరట్లో మాత్రమే 35,000 కి పైగా చిన్న మరియు పెద్ద కర్మాగారాలు క్రీడా వస్తువులను తయారు చేస్తున్నాయి. ఇవి 3 లక్షలకు పైగా ప్రజలకు ఉప్తోధిని అందిస్తున్నాయి. దేశవ్యాప్తంగా ఇలాంటి క్రిడా పర్యావరణ వ్యవస్థలు అభివృద్ధి చేయబడుతున్నాయని, ప్రపంచ క్రీడా పరిశ్రమలో భారతదేశం స్థానాన్ని మరింత బలోపతం చేస్తున్నాయని మరియు ఆర్థిక వృద్ధికి దోహదపడుతున్నాయని ప్రధాన మంత్రి పేర్కొన్నారు.

భారత ఒలింపిక్ బృందంతో తన సమావేశాన్ని గుర్తుచేసుకుంటూ, ప్రధాన మంత్రి ఒకమరపురాని సంఘటనను పంచుకున్నారు, అందులో ఒక క్రీడాకారుడు "PM" అన్న పదాన్ని "ప్రధాన మంత్రి" కాకుండా "పరమ మిత్ర" (అత్యంత మంచి స్నేహితుడు)గా పేర్కొన్నాడు, ఇది ఆయన హృదయాన్ని హత్తుకున్న భావనగా ఆయన చెప్పారు. భారత క్రీడాకారుల ప్రతిభ మరియు సామర్థ్యంపై తన నమ్మకాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, ప్రారికి అన్ని తన విధాలుగా మద్దతు ఇవ్వడంలో మరియు దేశంలో బలమైన క్రీడా సంస్కృతిని పెంపొందించడంలో తన కట్టుబాటును పెల్లడించారు.

హాకీ యొక్క స్పర్ణయుగం పునరుద్ధరణపై ఆనందం వ్యక్తం చేస్తూ, ప్రధాన మంత్రి భారతదేశ ఖో-ఖో బృందం ఇటీవల వరల్డ్ కప్ టైటిల్ గెలుచుకున్నట్లు గుర్తుచేశారు. అలాగే, ప్రపంచ చెస్ ధాంపియన్షషీప్రను ಗಲುದುತುನಿ ಪ್ರಪಂದಾನ್ನಿ ಆಕ್ಬರ್ಯವರಿದಿನ ಗುತೆಕೆ డಿ.ನು ಆಯನ ಪ್ರಕಂಸಿಂದಾರು ಮರಿಯು మహిళల వరల్డ్ ర్యాపీడ్ చెస్ ఛాంపియన్గా నిలిచిన కోస్యే హంపీ విజయాన్సి ఘనంగా ప్రశంసించారు. ఈ విజయాలు భారత క్రీడా రంగంలో సంచలనాత్మక మార్పును సూచిస్తున్నాయని ఆయన పేర్కొంటూ, క్రీడలు ఇప్పడు కేవలం పైపార్య కార్యాక్రమాలుగా కాకుండా, యువత వారినీ పూర్తి స్థాయి వృత్తిగా ఎంచుకుంటున్న అబివ్కద్దిని ప్రతిబింబిస్తున్నాయని, క్రీడల సైపుణ్యం పట్ల దేశం యొక్క పెరుగుతున్న నిబద్ధతను స్పష్టంగా చూపిస్తున్నదని తెలిపారు.

ప్రధాన మంత్రి 2036 ఒలింపిక్స్ కు ఆతిథ్యం ఇవ్వాలనీ భారత్ చేస్తున్న మహత్తర ప్రయత్నాలను ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించారు, ఇది భారతీయ క్రీడలను కొత్త శిఖరాలకు లీసుకెళ్లుతుందని ఆయన విశ్వాస్త్రం వ్యక్తం చేశారు. ఒలింపిక్స్ కేవలం ఒక క్రీడా పోటీ మాత్రమే కాకుండా, వివిధ రంగాలపై ప్రభావం చూపించే ఆర్థిక వృద్ధికి ఉత్సాహాన్నిచ్చే అంశమని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఈ క్రీడల కోసం క్రీడా మాలక వసతుల అభివృద్ధి ద్వారా ఉద్యోగ అవకాశాలు సృష్టించబడటమే కాకుండా, భవిష్యత్తు క్రీడాకారులకు మెరుగైన సదుపాయాలు అందుబాటులోకి వస్తాయి. అంతేకాకుండా, ఆతిథ్య నగరంలో కసెక్టివిటీ ప్రాజెక్టులు పేగంగా అభివృద్ధి చెంది, నిర్మాణ మరియు రవాణా పరిశ్రమలకు నూతన ఉత్సాహం లభిస్తుంది. ముఖ్యంగా, ఈ కార్యక్రేమం పర్యాటక విస్తరణకు దోహదపడుతూ, కొత్త హెర్టాట్లు ఏర్పాటుకు మరియు అతిథి సేవల అభివృద్ధికి కారణమవుతుంది.

ఫిట్నెస్కు సంబంధించిన కీలక సమస్యను ప్రస్తావిస్తూ, శ్రీ మోదీ దేశంలో పెరుగుతున్న స్టూలకాయం పట్ల ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు, ఇది యువత సహా అన్ని వయస్సుల వ్యక్తులను ప్రభావితం చేస్తోందో. స్థూలకాయం వల్ల మధుమేహం మరేయు గుండె సంబంధిత వ్యాధులు వంటి జీవనశైలి సంబంధిత వ్యాధులు పెరుగుతున్నాయని ఆయన హెచ్చరిందారు. అయితే, ఫిట్ ఇండియా మూమెంట్ వంటి కార్యక్రమాలు ఫిట్సెస్ మరియు ఆరోగ్యకరమైన జీవనశైలిపై అవగాహన పెంచుతున్న ందుకు ఆయన సంతృప్తి వ్యక్తం చేశారు. జాతీయ క్రీడలు శారీరక కార్యకలాపం, క్రమశికణ మరియు సమతుల జీవనశైలి గురించి విలుపైన పాఠాలను సేర్పిస్తాయని ఆయన వివరించారు.

ప్రధాన మంత్రి ప్రజలను రెండు ప్రధాన అంశాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని కోరారు–వ్యాయామం మరియు ఆహోరం. నడక లేదా కసరత్తులు వంటి శారీరక కార్యకలాపాలకు రోజువారీ సమయం కేటాయించాలన్ని ప్రజలను ప్రోత్సహించారు. పోషకాహారంలోని ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతూ, అనారోగ్యకరమైన కొవ్వులు ಮರಿಯು మానెల ವಿನಿಯಾಗಾನ್ನಿ తగ్గించాలని ఆయన సూచించారు. ప్రతి సెలా వంటనూసె వినియోగాన్ని కనీసం 10 శాతం తగ్గిస్తూ, దాన్సి క్రమంగా 10 శాత్రం తగ్గిస్తూ, దాన్ని తగ్గించుకోవాలని సూచించారు. మెరుగైన ఆరోగ్యానికి చిన్న కానీ జాగ్రత్తగా తీసుకునే అడుగులు గొప్ప మార్పును తీసుకువస్తాయని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఆరోగ్యకరమైన శరీరం ఆరోగ్యకరమైన మనసును పెంపొందిస్తుందని, చివరకు దేశాన్సి బలపరుస్తుందని ఆయన దృఢంగా

ఆరోగ్య సేవలు

శ్రీ అమిత్ పా సూరత్లో మహావీర్ క్యాన్సర్ ఆసుపత్రిని ప్రారంభించారు

సూరత్ భారతదేశ ఆరోగ్య రంగం యొక్క కేంద్రంగా స్థాపించబడింది

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ నాయకత్వంలో, ప్రభుత్వం ఆరోగ్య రంగంలో గణనీయమైన సానుకూల మార్పులను తీసుకువచ్చింది. కార్యక్రమాల్లో ఇంట్లో మరుగుదొడ్లు నిర్మాణం కోసం స్వచ్చ్ భారత్ మిషన్, యువతలో ఫిట్నెస్ను ప్రోత్సహించే ఫిట్ ఇండియా పిల్లలకు పోషకాహారం పోషణ మిషన్, అందించేందుకు పిల్లలకు టీకాలు పేయడానికి మిషన్ ఇంద్రధనుష్ మరియు శుబ్రమైన త్రాగునీరు అందించేందుకు జల్ జీవన్ మిషన్ ఉన్నాయి. అదనంగా, ప్రభుత్వం నియమిత సాధన మరియు ఖేలో ఇండియా కార్యక్రమం ద్వారా ఆరోగ్యకరమైన శరీరాన్ని నిర్మించుకోవాలని ప్రజలను ప్రోత్సహించింది. కేంద్ర హూం మరియు సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా. గుజరాత్లోని సూరత్లో శ్రీ బాబులాల్ రూప్ చంద్ పా మహావీర్ క్యాన్సర్

 శ్రీ మోదీ నాయకత్వంలో ప్రభుత్వం భారతదేశ ఆరోగ్య రంగాన్ని అభివృద్ధి చేసింది

- ఆయుప్మాన్ భారత్ పథకం కింద దేశవ్యాప్తంగా 1.75 లక్షల ఆయుప్మాన్ ఆరోగ్య మందిరాలు స్థాపించబడ్డాయి
- స్పచ్ఛ్ భారత్ మిషన్, ఫిట్ ఇండియా, ఖేలో ఇండియా మరియు జల్
   జీవన్ మిషన్ వంటి కార్యక్రమాలు ఆరోగ్యంపై దృష్టి సారించాయి
- మాదీ ప్రభుత్వం 2013-14లో ₹37,000 కోట్లుగా ఉన్న ఆరోగ్య బడ్జెట్ను
   పెంచి ₹98,000 కోట్లకు మూడు రెట్లు చేసింది

ఆసుపత్రి మరియు శ్రీ ఫూల్చంద్ భాయ్ జైకిపన్దాస్ వఖారియా సానిటోరియం ప్రారంభోత్సవం సందర్భంగా ఈ ఘన విజయాలను వివరించారు.

ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ నాయకత్వంలో ప్రభుత్వం పరిపూర్ణమైన ఆయుప్మాన్ భారత్ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టిందని శ్రీ పా తెలిపారు. ఈ పథకం భారతదేశాన్ని భారీ ఆసుపత్రి బిల్లుల భారం నుంచి విముక్తం చేసి, ఉచిత వైద్య చికిత్సకు ప్రాప్యతను అందించింది. ఈ పథకం ద్వారా సుమారు 12 కోట్లు గరిష్టంగా తక్కువ ఆదాయ కుటుంబాలు, అంటే మొత్తం 60 కోట్లు మంది ప్రయోజనం ఏందారు. వారికి ₹5 లక్షల వరకు ఉచిత పైద్యం అందించబడుతోంది. అలాగే, దేశవ్యాప్తుంగా 1.75 లక్షల ఆయుష్కాన్ ఆరోగ్య మందిరాలు స్థాపించబడ్డాయి. అదనంగా, ఎవరూ పైద్యం అందక మరణించకుండా ఉండేందుకు ప్రభుత్వం సమగ్ర చర్యలు తీసుకుంది. ముఖ్యమంత్రుల సహాయ నిధి మరియు

18

ఆరోగ్య సేవలు

ప్రధానమంత్రుల సహాయ నిధి ద్వారా వీటి నిర్వహణకు మద్దతు అందిస్తోంది.

శ్రీ మోదీ నాయకత్వంలో భారతదేశ ఆరోగ్య రంగం గణనీయంగా అభివృద్ధి చెందింది అని శ్రీ పా తెలిపారు . ఆరోగ్య రంగ బడ్జెట్ మూడు రెట్లకు చేరుకుంది, 2013-14లో ₹37,000 కోట్లుగా ఉన్న బడైట్ గత దశాబ్దంలో ₹98,000 కోట్లకు పెంచబడింది.

71 కోట్లు అభా కార్డులు

ಇప్పటివరకు 71 కోట్లు ಆಯುప్మాన్ భారత్ హెల్త్ అకౌంట్స్ (ABHA) రూపొందించబడ్డాయని శ్రీ పా తెలిపారు. ఆయుప్మాన్ భారత్ హెల్త్ ఇన్ఫ్రాస్టక్సర్ మిషన్ కింద సుమారు ₹64 కోట్లు ಮೌಠಿಕ ಸದುಶಾಯಾಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಿ కేటాయించబడ్డాయి. అలాగే, ప్రధాన మంత్రి జన ఔషధి పరియోజన ద్వారా ದೆಕವ್ಯಾప್ತಂಗ್ 10,000 ఔషధ ದುರ್ಕಾಣಲು పనిచేస్తున్నాయి, ఇవి 20% నుంచి 50% వరకు డిస్కౌంట్ కలిగిన అవసరమైన మందులను అందిస్తున్నాయి, దీని ద్వారా పేద ప్రజలకు సుమారు ₹25,000 కోట్లు ఆదా అవుతోంది. అదనంగా, 2014కు ముందు 387 ఉన్న మెడికల్ కాలేజీల సంఖ్య ఇప్పడు 766కి పెరిగింది. ఇది ప్రభుత్వ ప్రత్యేక కార్యక్రమాల ఫలితంగా సాధ్యమైంది. ఫలితంగా, MBBS పట్టా పొందుతున్న వైద్యుల సంఖ్య 51,000 నుండి 1,15,000కి పెరిగింది, ಅಲ್**ಗೆ 73,000 ಮಂದಿ MD ಮರಿಯು MS** డిగ్రీదారులు కూడా బయటకొచ్చారు. ఇది

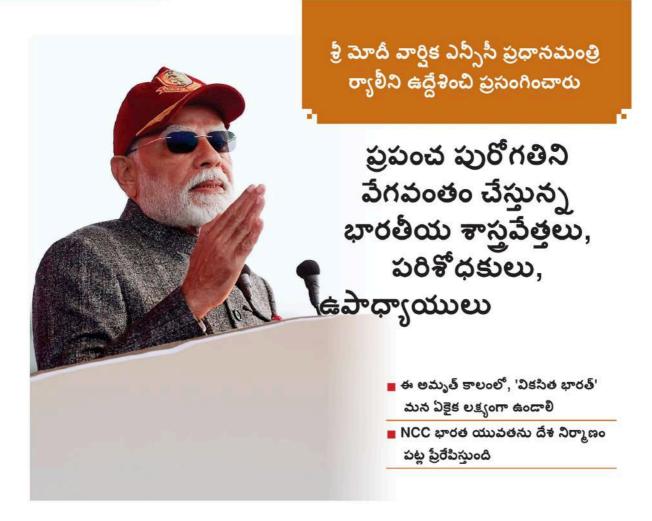
పడమటి భారతదేశంలోని ఆర్థిక కార్యకలాపాల కేంద్రం

శ్రీ పా సూరత్ను పడమటి భారతదేశంలోని ప్రముఖ ఆర్థిక కేంద్రంగా, ముఖ్యంగా గుజరాత్లలోని ప్రధాన వ్యాపార హబ్గా ప్రశంసించారు. అత్యధిక జనాభా ఉన్నప్పటికీ, పరిశుభ్రత చర్యల్లో నేతృత్వం వహించడాన్ని ఆయన కొనియాడారు. ఆరోగ్య రంగంలో సూరత్ గొప్ప పురోగతి సాధించింది, అనేక ఆసుపత్రుల స్థాపనతో ప్రధాన పైద్య కేంద్రంగా మారింది. సరికొత్తగా ప్రారంభించిన బబూలాల్ రూపచంద్ షా మహావీర్ క్యాన్సర్ ఆసుపత్రి ద్వారా సూరత్ క్యాన్సర్ చికిత్సలో స్వయంపూర్తి సాధించింది. ఈ ఆసుపత్రి 110 పడకలతో, సుమారు ₹250 కోట్ల వ్యయంతో నిర్మించబడింది. ఇది అంతర్జాతీయ స్థాయి సౌకర్యాలను అందిస్తుంది, వీటిలో రేడియేషస్ థెరపీ, కీమోథెరపీ, క్యాన్సర్ శస్త్రచికిత్సలు, బోస్ మారో ట్రాస్స్ప్లాంట్, క్లియర్ థెరపీ, క్యాన్సర్ పునరావాసం, పోషకాహార వైద్యం ఉన్నాయి. శ్రీ పా 1978 నుండి అసేక పైద్యసంస్థల స్థాపనలో కీలక పాత్ర పోపించిన మహావీర్ హెల్త్ అండ్ మెడికల్ రిలీఫ్ సొసైటీ సేవలను ప్రశంసించారు. ఈ సంస్థ ఏర్పాటు చేసిన ముఖ్యమైన ఆసుపత్రులు మహావీర్ జనరల్ హాస్పిటల్, బీడీ మెహతా ఆర్ట్ ఇస్స్టిట్యూట్, రేబీ పా సూపర్ స్పెపాలిటీ హాస్పిటల్, లక్ష్మిపతి మహావీర్ నర్సింగ్ స్కూల్, బీఆర్ పా మహావీర్ క్యాన్సర్ ఆసుపత్రి పేదలకు "మా కార్లు" మరియు "ఆయుప్మాస్ భారత్ కార్లు" ద్వారా సేవలు అందించనుంది. అదనంగా, శ్రీ ఫూల్చంద్ భాయ్ జైకిషస్**దాస్ వఖారియా సానిటోరియంలో** 36 మెడికల్ గదులను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా సమగ్ర క్యాన్సర్ చీకిత్స అందుబాటులోకి తీసుకువచ్చారు.

మాత్రమే కాదు, ఆయుర్వేదాన్ని ప్రధాన పైద్య విధానంగా అభివృద్ధి చేయడాన్ని ప్రభుత్వం ప్రోత్సహిస్తోంది. ఆయుర్వదం రోగాలను మూలస్థాయిలో నాశనం చేసే అసమానమైన సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉందని శ్రీ పా స్పష్టం చేశారు.

యువత అభివృద్ధి

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

21ವ ಕಠಾಬ್ದಂಲ್ ಭಾರತದೆಕಂ ಮರಿಯು అభివృద్ధిని యువత ప్రపంచ ఆకృతీకరిస్తుందని ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ హెచ్చరించారు. భారత యువత దేశ ప్రగతిని మాత్రమే కాకుండా, ప్రపంచ సంజేమానికి కూడా విశేషంగా దోహదపడుతోంది అని ఆయన పేర్కొన్నారు. 'యువ శక్తి వికసీత భారత్' అనే థీమ్తో జరిగిన ఏన్పీసీ ప్రధానమంత్రి ర్యాలీలో మాట్లాడుతూ, భారత యువత ప్రపంచ భవిష్యత్తును తీర్చిదిద్దడంలో కీలకమైన పాత్ర పోషిస్తుందన్నారు. శ్రీ మోదీ వివిధ రంగాలలో భారత యువత చూపుతున్న అద్భుత ప్రతిభను గుర్తించి, వారిని 'గ్రోబల్ గుడ్ కోసం శక్తి'గా వర్ణించారు. ఒక నిపేదికను ప్రస్తావిస్తూ,

ಗತ ದಕ್ಕಾಂಲ್ ಭಾರತ ಯುವತ 1.5 లక్షల స్ట్రార్టప్లను మరియు 100కు పైగా యూనికార్స్ లను స్థాపించిందని తెలిపారు. అదనంగా, భారత సంతతికి చెందిన వ్యక్తులు 200కిపైగా ప్రపంచ స్థాయి సంస్థలకు నేతృత్వం వహిస్తూ, ట్రీలియన్ల రూపాయల గ్లోబల్ జీడీపీకి తోడ్పడటమే కాకుండా, లక్షలాది మందికి జీవితోన్నతిని అందిస్తున్నారని మోదీ గమనించారు. అంతేకాకుండా, భారత శాస్త్రవేత్తలు, పరిశోధకులు మరియు విద్యాపేత్తలు గ్లోబల్ పురోగతిని పేగవంతం చేయడంలో ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తున్నారని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు.

'వికసిత భారత్' మన ఏకైక లక్ష్యం

గత 75 సంవత్సరాల్లో, భారత రాజ్యాంగం ప్రజాస్వామ్యాన్ని బలపరుస్తూ, పౌరుల

బాధ్యతలను ఉద్హాటిస్తూ మార్గదర్భక శక్తిగా సేవలందించింది. ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ అభివృద్ధి మరియు శ్రీయస్సు దిశగా భారతదేశే ప్రయాణం బాధ్యతల పునాదిపై నిర్మితమవుతుందని తెలిపారు. ఈ 'అమృత కాలంలో', 'వికసిత భారత్' (అభివృద్ధి చెందిన భారత్) దృష్టిని ఎల్లప్పడూ ప్రాధాన్యతగా ఉంచాలని మోదీ పునరుద్ఘాటించారు. ప్రతి నిర్ణయం, ప్రతి చర్య ఈ లక్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని ఉండాలని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఈ లక్ష్మాన్స్ సాధించేందుకు, 'పంచ ప్రణ్' (ఐదు ప్రతిజ్ఞలు) యొక్క ప్రాముఖ్యతను మోదీ నొక్కిచెప్పారు. అవి, అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశం కోసం కృపి చేయడం, వలస యుగపు మైండ్పెట్ను విడనాడటం, దేశీయ వారసత్వాన్ని అంగీకరించడం, ఐక్వతను పెంపొందించడం మరియు నిష్కుపటంగా బాధ్యతలను నిర్వహించడం.

ಯುವತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ఈ ప్రతిజ్ఞలు ప్రతి భారత పౌరుడికి ప్రరణనీవ్వడంతో పాటు, దేశాన్ని అభివృద్ధి మార్గంలో ముందుకు నడిపిస్తాయని ఆయన అన్నారు. యువతను ప్రోత్సహిస్తూ, కళ, పరిశోధన, సాంకేతికత వంటి రంగాల్లో కొత్త ఆలోచనలు, నవీన భావనలను తీసుకురావాలని ఆయన పిలుపునిచ్చారు. అంతేకాక, దేశ భవిష్యత్తును తీర్చిదిద్దడంలో యువత రాజకీయాలలో కూడా చురుకుగా పాల్గొని, కొత్త దృక్కథాలు, సృజనాత్మక పరిష్కారాలను అందించాలన్నారు.

యువశక్తిని పెంచేందుకు ప్రభుత్వం అడ్డంకులను తొలగిస్తోంది

ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ యువతను అడ్డుకున్న అవరోధాలను తొలగించి, వారి సామర్థ్యాన్న్లో బలోపతం చేసి, దేశ స్థాయిని పెంచేందుకు ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలను వివరించారు. పదేళ్ల క్రితం, యువ పారిశ్రామికపేత్తలకు బ్యాంకు రుణాలు ఏొందడం చాలా కష్టం అయ్యేది, ఎందుకంటే గ్యారంటీ అవసరం ఉండేది. ఈ సమస్యను పరీష్కరించడానికి, ప్రభుత్వం ముద్రా యోజనను ప్రారంభించింది, దీని ద్వారా యువత బ్యాంకు గ్యారంటీ లేకుండానే హిందగలుగుతున్నారు. ప్రారంభంలో ₹10 లక్షల వరకు తాకట్టు లేకుండా రుణాలు అందించగా, ఇప్పడు ఈ పరిమితిని ₹20 లక్షలకు పెంచారు. ఈ పథకం కింద ఇప్పటివరకు ₹40 లక్షల కోట్లకు పైగా రుణాలు పంపిణీ చేయబడినందున, యువత తమ స్వంత వ్యాపారాలను ప్రారంభించి ఆర్థిక అభివృద్ధికి సహాయపడుతున్నారు.

ప్రభుత్వం ఉద్యోగ దరఖాస్తుల కోసం డాక్యుమేంట్ల స్వయంప్రమాణీకరణను అమలు చేసింది, దీనివల్ల యువత గెజిటెడ్ అధికారి దృవీకరణ అవసరం లేకుండా తమ స్వంత డాక్యుమెంట్లను ప్రామాణికంగా నిర్ధారించుకోవచ్చు. అదనంగా, స్కాలర్పిప్ మంజురును సరళతరం చేయడానికి సింగిల్-విండో వ్యవస్ధను ప్రవేశపెట్టారు, తద్వారా స్కాలరిషిప్లల పంపిణికి సంబంధించిన అసేక సమస్యలు పరిష్కరించబడ్డాయి. అలాగే, ప్రధానమంత్రి జాతీయ విద్యా విధానం (NEP) ద్వారా విద్యార్థులు తమ బోర్డు పరీక్షలకు ఒక విషయం ఎంచుకున్న తర్వాత కూడా మార్పు చేసుకునే పెసులుబాటును గత 10 సంవత్సరాల్లో, భారతీయ యువత 1.5 లక్షల స్టార్టప్లను మరియు 100కి పైగా యూనికార్స్లను స్థాపించారు

ముద్రా పథకం కింద, బ్యాంకు హామీ లేకుండా రుణ పరిమితిని ₹10 లక్షల నుంచి ₹20 లక్షలకు పెంచారు

ముద్రా యోజన ద్వారా యువతకు ₹40 లక్షల కొట్టు పైగా రుణ సౌకర్యం కల్పించబడింది

NCC తన సేవ<mark>లను సరిహద్దు ప్రాం</mark>తాలు మరియు తీర ప్రాంత తాలూకాలకు విస్తరించింది

NCC 170 సరిహద్దు తాలూకాలు మరియు 100 తీర ప్రాంత తాలూకాలకు చేరుకుంది

2014లో 14 లక్షల NCC క్యాడెట్లు ఉండగా, ఇప్పుడు 6 లక్షల పెరుగుదలతో మొత్తం 20 లక్షల క్యాడెట్లు ఉన్నారు

పొందుతున్నారని పేర్కొన్నారు, దీనివల్ల వారు తమ విద్యా ఎంపికలపై మరింత నియంత్రణను కలిగి ఉంటారు.

NCC దేశ యువతను దేశ నిర్మాణంలో పాల్గొనడానికి ప్రేరేపిస్తుంది

జాతీయ క్యాడెట్ కార్ప్స్ (NCC) భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సమయంలో స్థాపించబడింది మరియు అప్పటి నుండి యువతను దేశ నిర్మాణంలో తోడ్పడేందుకు ప్రేరేపించడంతో పాటు క్రమశిక్షణ విలువలను అలవరచే దిశగా కీలక పాత్ర పోపించింది. ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ పేర్కొన్నట్లు, ప్రభుత్వం ఇటీవలి సంవత్సరాల్లో NCC పరిధిని మరియు బాధ్యతలను గణనీయంగా విస్తరించింది. NCC యొక్క ప్రాబల్యం సరిహద్దు ప్రాంతాలు మరియు తీర ప్రాంత తాలూకాలకు విస్తరించబడింది. తద్వారా 170కి పైగా సరిహద్దు తాలూకాలు మరియు 100కి పైగా తీర ప్రాంత

తాలూకాలలో దాని ఉనికి ఏర్పడింది. ఈ ప్రాంతాల్లో ఉన్న సాయుధ దళాలు ప్రత్యేకంగా యువ NCC క్యాడెట్లలకు శిక్షణ ఇచ్చే బాధ్యతను చేపట్టాయి. ఈ విస్తరణ సరిహద్దు ప్రాంతాల్లో నివసించే పేలాది మంది యువతకు లబ్ధి చేకూర్చడంతో పాటు క్యాడెట్ల సంఖ్యాను పెంచ్ట్రానికి దోహదం చేసింది. శ్రీ మోదీ, 2014లో NCC క్యాడెట్ల సంఖ్య సుమారు 14 లక్షలు ఉండగా, ప్రస్తుత్తం అది 20 లక్షలకు పెరిగింది, అందులో 8 లక్షలకు పైగా యువతులు ఉన్నారు. NCC క్యాడెట్లు విపత్తు నిర్వహణలో కీలక పాత్ర పోపించడంతో పాటు క్రీడా రంగంలోనూ అద్భుతమైన ప్రతిభను కనబరుస్తున్నా రు. NCC ప్రస్తుతం ప్రపంచంలోనే అతిపేద్ద యూనిఫామ్ ధారిణి యువజన సంస్థగా ఎదిగిందని ప్రధాన మంత్రి సగర్వంగా పేర్కొన్నారు.

+++

కేంద్ర సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ షా మాట్లాడుతూ

2025 బడ్జెట్ రైతులు మరియు పేదల పట్ల ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది

ఆదాయానికి శూన్య ఆదాయ పన్ను మినహాయింపు ప్రతిపాదన ద్వారా మధ్య తరగతి కుటుంబాలకు బారీ ఉపశమనం లభిస్తుందని, తద్వారా వారికీ మెరుగైన ఆర్థిక స్థిరత్వం మరియు సౌలభ్యం కలుగుతుందని

ఆయన పేర్కొన్నారు.

2025 బడ్జెట్ నగర అభివృద్ధిని చైతన్యవంతం చేయడంపై దృష్టి సారించింది, ఇందులో నగరాలను పునరుద్ధరించేందుకు లక కోట్ల రూపాయల "అర్బన్ దాలెంజ్ ఫండ్" ఏర్పాటు చేయబడింది. అదనంగా, 1.5 లక్షల కోట్ల రూపాయల 50 సంవత్సరాల వడ్డీ లేని రుణం మరియు రాష్ట్రాలకు 10 లక్షల కోట్ల రూపాయల మూలధన తిరిగి ఇవ్వడం ద్వారా నగర మౌలిక సదుపాయాలు మరియు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను మరింత బలపరచనుంది.

బడ్జెట్, 36 ప్రాణరక్షక మందులపై ప్రాథమిక కస్టమ్స్ సుంకం నుండి పూర్తిగా మినహాయింపు ఇవ్వడం ద్వారా రోగులకు సమగ్ర దృష్టికోణంతో, ఈ
 బడ్జెట్ యువత ఆకాంక్షలకు
 నూతన దారులను
 తెరవడంతో పాటు అభివృద్ధి
 మరియు ఆవిష్కరణకు
 మార్గం సుగమం చేసింది

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

కేంద్ర సాధారణ బడ్జెట్ భారత్ను అభివృద్ధి చెందిన మరియు గ్లోబల్ స్థాయిలో పోటీ చేసే దేశంగా రూపాంతరం చేయడానికి మోదీ ప్రభుత్వ దృష్టికోణాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. సమగ్ర మరియు పురోగామి విధానంతో, ఇది విద్య, పోషణ మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ వంటి కీలక రంగాలపై దృష్టి పెట్టడంతో పాటు రైతులు, పదలు, మధ్య తరగతి, మహిళలు మరియు పిల్లలకు మద్దతు ఇస్తుంది. అదనంగా, ఇది స్టార్టప్రలు, నూతన ఆవిష్కరణలు మరియు పెట్టబడులను ప్రోత్సహించి, ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారీ ఆత్మనిర్భర్ భారత్ విజన్కకు అనుగుణంగా ముందుకు సాగుతుంది.

కేంద్ర హీరాం మరియు సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా, మధ్య తరగతి ప్రజలు ప్రధాన మంత్రిగారి విజన్ లో కేంద్ర స్థాయిని ఆక్రమిస్తారని తెలిపారు. రా.12 లక్షల వరకు భారీ ఉపశమనం కర్పించింది. అదనంగా, వచ్చే మూడు సంవత్సరాలలో అన్ని జిల్లా ఆసుపత్రుల్లో డే-కేర్ క్యాన్సర్ కేంద్రాలను స్థాపించేందుకు ప్రణాళిక రూపొందించబడింది, ఆద్వారా అత్యవసర ఆరోగ్య సేవలను మరింత చేరువ చేయనుంది.

2025 బడ్జెట్ వల్ల కోట్ల మంది రైతులు లాభపడతారు

సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా 2025 బడ్జెట్ను రైతుల సంజేమానికి అంకితమైనదిగా పేర్కొన్నారు. రైతుల ఉత్పాదకతను పెంచెందుకు, ఆత్మనిర్భరతను పెంపొందించేందుకు ప్రభుత్వం తీసుకున్న కీలక చర్యలను ఆయన వివరించారు.

ప్రధాన్ మంత్రి ధన్-ధాన్య కృష్ణి యోజన పంట ఉత్పత్తి తక్కువగా ఉన్న 100 జిల్లాల్లో వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని పెంచడానికి రూపొందించబడింది. ఇది సుమారు 1.7 కోట్ల

22

సాధారణ బడ్జెట్

మంది రైతులకు లాభం చేకూరుస్తుంది. పప్న ధాన్యాల ఆత్మనిర్బర్ మిషన్, పత్తి ఉత్పాదకత మిషన్ పథకాలు రైతులకు ఆర్థికంగా మేలు చేయడంతో పాటు పోషక భద్దతను కూడా ಮಿರುಗುಏರುನ್ತ್ರಾಯ.

ಯುರಿಯಾ ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಅನ್ನಾಂಲ್ 12.7 ಲಕ್ಷಲ మెట్రిక్ టన్నుల సామర్థ్యం గల యూరియా ప్లాంట్ ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం ప్రణాళిక రచించింది. కిసాన్ క్రెడ్డిట్ కార్డు (KCC) రుణ పరిమితి పెంపు: కిసాన్ క్రెడిట్ కార్డు ద్వారా అందించే రుణ పరిమితి ₹3 లక్షల నుండి ₹5 లక్షలకు పెంచబడింది. ఇది రైతులకు మరింత ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని అందిస్తుంది.

ఈ బడ్జెట్ ద్వారా భారత రైతాంగానికి ప్రోత్సాహం ಲಭಿಂಬಿ, ದೆಕಂ ಆహార ಫದ್ರತಲ್ ಮುಂದಜುಗು పేయనుందని అమిత్ పా తెలిపారు.

యువత ఆశయాలకు రెక్కలు కల్పించే 2025 బడ్జెట్

ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ నేత్మత్వంలో, బారత ప్రభుత్వం దేశ యువత యొక్క కొలలు మరియు లక్ష్మాలను బలోపతం చేసిందని శ్రీ అమిత్ షా అన్నారు. వచ్చే ఐదేళ్లలో, 75,000 కొత్త మెడికల్ సీట్లు జోడించబడతాయి. ఐదు ఐఐటీలు 6,500 మంది అదనపు విద్యార్థులను చేర్చుకునే సామర్థ్యాన్ని పెంచుకుంటాయి. అదనంగా, యువ మధస్సుల సాంకేతిక సైపుణ్యాలను అభివృద్ధి చేయడానికి భారతీయ సాంకేతిక సంస్థ (IIT) మరియు భారతీయ విజ్ఞాన సంస్థ (IISc) ద్వారా 10,000 పరిశోధనా ఫైలోపిప్లలు అందించబడలాయి.

అయన, బడ్జెట్ 2025 శాస్త్రీయ ఆలోచన మరియు పరిశోధనా దృక్పథాన్సి ప్రోత్సహిస్తుంది అని సూచించారు. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో 50,000 అటల్ టింకరింగ్ ల్యాచ్స్ స్థాపించడం మరియు సైపుణ్య అభివృద్ధి కోసం ఐదు జాతీయ అత్యుత్తమ కేంద్రాలను ప్రకటించడం యువతకు ఉద్వోగ అవకాశాలను ಖವ್ಪಿತಂಗ್ ಮಿರುಗುపರುಸ್ತ್ರಾಯೆ.

శీఘ్రమే భారతదేశవ్యాప్తంగా 120 కొత్త విమానాశ్రయాలు ఏర్పాటుచేయబడతాయి

శ్రీ అమిత్ పా ఉడాన్ పథకంలోని విజయాన్ని ప్రస్తావించారు, ఇది విమాన ప్రయాణాన్ని అందుబాటులోకి తీసుకువచ్చింది. బడ్జెట్ 2025లో భాగంగా, ప్రభుత్వం ఈ కార్యక్రమాన్ని విస్తరించి దేశవ్యాప్తంగా 120 కొత్త విమానాశ్రయాలను ఆభివృద్ధి చేయనుంది. దీనివల్ల నాలుగు కోట్ల మంది అదనంగా విమానంలో ప్రయాణించడానికి మరియు మారుమూల ప్రాంతాలకు కసెక్టివిటీని మెరుగుపరచడానికి వీలు కలుగుతుంది.

భారతీయ భాషల్లో పుస్తకాలను పునరుజ్జీవింపజేయడానికి మరియు ప్రోత్సహించడానికి డిజిటలైజేషస్

బడ్జెట్ 2025లో ప్రకటించిన భారతీయ భాషా పుస్తక యోజన ద్వారా భారతీయ భాషల్లో పుస్తకాలను డిజిటల్ ఫార్మాట్లో అందుబాటులోకి తెచ్చి, భారతీయ భాషా సంపదను పరిరక్షించడానికి తోడ్పడుతుందని శ్రీ అమిత్ షా పేర్కొన్నారు. ఈ చర్య యువతను భారతీయ భాషలతో అనుసంధానం చేసి, విద్యను మరింత సమగ్రంగా మార్పుతుంది. అదనంగా, ఆయన ప్రభుత్వం ఎనర్జీ రంగంపై ప్రత్యేక దృష్టి సారిస్తున్న దని పేర్కొన్నారు, ఇందులో ₹20,000 కోట్ల అణు ఎనర్జీ మీషస్ కీలకంగా ఉంది. ఈ ప్రాజెక్ట్ ద్వారా 2047 నాటికి భారతదేశం 100 గిగావాట్ల అణు శక్తిని ఉత్పత్తి చేయడమే లక్ష్యం, అలాగే ఐదు స్వదేశీ చిన్న మాడ్యులర్ రియాక్టర్లను అభివృద్ధి చేయాలని యోచిస్తున్నారు. అంతేకాకుండా, అణుశక్తి చట్టం మరియు అణుశక్తి ప్రమాద పరిహార చట్టాల్లో ప్రతిపాదిత మార్పులు ప్రైవేట్ రంగ పెట్టుబడులకు దారితీయనున్నాయి, దీనీ ద్వారా అణుశక్తి పరిశ్రమకు కొత్త ఊపునిచ్చే అవకాశం ఉంది.

అదనంగా, ఈ బడ్జెట్ గ్లోబల్ సముద్రగతి మరియు పిప్పింగ్ పరిశ్రమల్లో భారత స్థాయిని బలపరిచింది. ₹25,000 కోట్ల మేర సముద్రాభివృద్ధి నిధి మరియు పిపేబిల్డింగ్ కు అవసరమైన ముడి పదార్థాలు, భాగాలు, వినియోగ సామగ్రి మరియు ఉపకరణాలపై ప్రాథమిక కస్టమ్స్ డ్యూటీ మినహాయింపును మరో పదేళ్ల పాటు పొడిగించడం వల్ల, భారత్ ప్రపంచ పిప్పింగ్ రంగంలో ప్రధాన ఆటగాడిగా

బీహార్కు ఒక బహుమతి

కేంద్ర ప్రభుత్వం సాధారణ బడ్హెట్లో బీహార్కు అనేక ప్రయోజనాలను అందించింది. భవిష్పత్తులో, ఒకప్పడు పెనుకబాటుగా భావించబడిన బీహార్, విద్య, వ్యాపారం, అనుసంధానం, రైతు సంక్షేమం మరియు ఉద్యోగాల కేంద్రంగా మారనుంది. బడ్జెట్లో రాష్ట్రానికి అసేక కీలక ప్రాజెక్టులను ప్రవేశపెట్టింది, వీటిలో మఖానా బోర్డు ఏర్పాటు, మిథిలాంచల్లో పశ్చిమ కోళ్ కాల్వ ప్రాజెక్ట్, IIT పట్నా విస్తరణ, జాతీయ ఆహార సాంకేతికత, పారిశ్రామిక వ్యవస్థాపన మరియు నిర్వహణ సంస్థ అభివృద్ధి, అలాగే గ్రీస్ట్ఫీల్డ్ విమానాశ్రయం నిర్మాణం తదితర ప్రణాళికలు ఉన్నాయి.

ఎదగడానికి సహాయపడుతుంది.

బడ్జెట్ 2025 తయారీ రంగం మరియు స్టార్టప్లును పెంపొందిస్తుంది

శ్రీ అమిత్ పా సూక్మ్, చిన్న మర్షియు మధ్య తరహా పరిశ్రమల (MSME) కోసం క్రెడిట్ గ్భారంటీ కవరేజ్ను అదనంగా ₹1.5 లక్షల కోట్లతో రెండింతలు చేసినందుకు సంతృప్తి ವ್ಯಕ್ತಂ ವೆಕ್ ರು. ಇದಿ MSME ರಂಗಾನಿ శక్తివంతమైన తయారీ కేంద్రంగా మార్పడమే కాకుండా, స్టార్టప్లల అభివృద్ధికి మద్దతునిస్తుంది అని ఆయన తెలిపారు. ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ యొక్క 'వికసిత భారత్' దర్శనాన్ని అనుసరిస్తూ, ప్రభుత్వం పాదరక్షలు, తోలు మరియు బొమ్మల తయారీ వంటి కార్మిక ప్రాధాన్యత కలిగిన పరిశ్రమలను ప్రోత్సహిస్తూ గ్రామీణ స్థాయిలో ఉద్యోగ అవకాశాలను సృష్టించేందుకు దృష్టి సారిస్తున్నట్లు ఆయన పేర్కొన్నారు.

శ్రీ అమిత్ పా ఈ బడ్జెట్ గిగ్ కార్మికుల సంక్షేమానికి మద్దతునిస్తుందని అన్నారు. e-శ్రమ పోర్టల్లో నమోదైన వారికి గుర్తింపు కార్డులు మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ ప్రయోజనాలు లభిస్తాయి. అలాగే, PM స్వనిధి యోజన విస్తరణ ద్వారా వీధి వ్యాపారులు ₹30,000 వరకు క్రెడిట్ కార్డులు ఏొందడంతో పాటు, UPI సమీకరణ ద్వారా అధిక బ్యాంకు రుణాలను పొందగలిగేలా చేస్తుంది, తద్వారా చిన్న వ్యాపారులకు మెరుగైన ఆర్థిక సహాయాన్స్తి అందిస్తుంది.

ఫిబ్రవరి 2025 సహకార్ ఉదయ్ 23

+++

సాంస్కృతిక అభివృద్ధి

మోదీ ప్రభుత్వం భారతీయ సంస్కృతిని ప్రపంచ వేదికపై ముందుకు తీసుకెళుతోంది

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ నాయకత్వంలో, భారత ప్రభుత్వం భారతీయ భాషలు మరియు ధార్మిక ప్రదేశాలను ప్రోత్సహించడంలో విశేష పురోగతి సాధించింది. ఇది ప్రపంచ పేదికపై భారతీయ సంస్కృతిచరిత్రను ప్రదర్శించడంతో పాటు, ఈ ప్రయత్నాలను మరింత బలోపతం చేయడానికి కట్టుబడి ఉంది. కేంద్ర హారాం మరియు సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా గుజరాత్లోని అహ్మదాబాదలో ఆధ్యాత్మిక సేవా మేళా ప్రారంభోత్సవంలో ఈ అభిప్రాయాలను పంచుకున్నారు.

స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత ఏడు దశాబ్దాలుగా గత పరిపాలనలు పట్టించుకోని పనులను ప్రస్తుత ప్రభుత్వం పూర్తి చేసిందని శ్రీ పా నొక్కిచెప్పారు. ప్రధానమంత్రి మోదీ నాయకత్వంలో, కాశ్మీర్లలో ఆర్టికల్ 370 తొలగింపు, ట్రేపుల్ తలాక్ రద్దు, కాశీ విశ్వనాథ్ మరియు ఉజ్జయిని మహాకల్ కారిడార్ల నిర్మాణం మరియు గుజరాత్లోని సోమనాథ్ ఆలయం యొక్క కొనసాగుతున్న బంగారు పునరుద్దరణ వంటి ముఖ్యమైన చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. అదనంగా, అయోధ్యలోని గొప్ప రామాలయం గత సంవత్సరం పూర్తయింది, ఇది రామ్లల్లా శతాబ్దాల అజ్ఞాతవాసానికి ముగింపు పలికింది.

శ్రీ అమిత్ పా భారతదేశం యొక్క వలస పాలన కాలంలో దొంగిలించబడిన 350కు పైగా దేవతా విగ్రహాలను తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోవడంలో ప్రభుత్వ విజయం గురించి ప్రస్తావించారు. చివరిగా, ఆయన భారతదేశం ఇప్పడు ప్రపంచం ముందు గౌరవంతో నిలుస్తుందని పేర్కొన్నారు, ఎందుకంటే యోగా మరియు దాని ఉపదేశాలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా 170 దేశాలు

- 🔳 భారతదేశం సంతృప్తితో మరియు గౌరవంతో ప్రపంచం ముందు నీలుస్తోంది
- హిందూ ఆధ్యాత్మిక సేవా మేళా కుటుంబ విలువల అభివృద్ధి, కొనసాగింపు,
   పరిరక్షణ మరియు ప్రోత్సాహంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది

స్వీకరించాయి.

కుటుంబం భారతీయ విలువలకు స్థిరతను అందించే స్థంభం

దేశంపై అనేక దాడులు జరిగినప్పటికీ, సుదీర్ఘ వలస పాలన ఉన్నప్పటికీ, కుటుంబ వ్యవస్థ మరియు భారతీయ విలువలు కుటుంబ ఐక్యతను కాపాడుకోవడానికి సహాయపడ్డాయని శ్రీ అమిత్ పా నొక్కిచెప్పారు. హిందూ ఆధ్యాత్మిక సేవా మేళా చాలా కాలంగా కుటుంబం, మతం, సంస్కృతి మరియు సంప్రదాయాలను ప్రోత్సహించడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోపించిందని ఆయన పేర్కొన్నారు. 200 కి పైగా సేవా సంస్థలను ఒకే పేదికపైకి తీసుకురావడంతో పాటు కుటుంబ

విలువలను పరిరకించడం, బలోపేతం చేయడం మరియు ప్రోత్సహించడంలో ఈ ఉత్సవం కీలకంగా ఉంది.

ఇలాంటి కార్యక్రమాల ద్వారా కుటుంబం, మతపరమైన మరియు సాంస్కృతిక సంప్రదాయాలను పరిరక్షించి ప్రోత్సహించే దృడమైన వ్యవస్థ ఏర్పాటు చేయబడింది. శ్రీ అమిత్ పా మధ్యయుగ కాలంలో ధ్వంసమైన 280కి పైగా ధార్మిక స్థలాలను పునరుద్ధరించడంలో ప్రముఖ పాత్ర పోపించిన లోకమాతా అహిల్యాబాయి హూల్కర్ ను సత్కరించారు. ఆమె 300వ జయంతిని దేశవ్యాప్తంగా ఘనంగా జరుపుకుంటున్నట్లు ఆయన పర్కొన్నారు.

...

24

విధాన నిర్ణయం

NCOL అన్ని రాష్ట్రాల నుండి సేంద్రీయ ఉత్పత్తులను కొనుగోలు చేయనున్న ది

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

జాతీయ సహకార సేంద్రీయ లీమిటెడ్ (NCOL) మరియు ఆర్గానిక్ ప్రొడక్ట్స్ కాన్ఫిల్ ఉత్తరాఖండ్ మధ్య ఒప్పందం కేంద్ర సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా సమక్షంలో కుదిరింది. ఈ ఒప్పందం ప్రకారం, NCOL ఉత్తరాఖండ్ రైతుల నుండి సేంద్రీయ గోధుమను కొనుగోలు చేయనుంది. గతంలో, NCOL రాష్ట్ర రైతుల నుండి 400 క్పింటాళ్ల బాస్మతి బియ్యాన్ని సేకరించింది. ఈ కొత్త ఒప్పందంతో, NCOL రాష్ట్రవ్యాప్తంగా రైతుల నుండి ఎక్కువ శాతం సేంద్రీయ ఉత్పత్తులను కొనుగొలు చేయాలని సంకల్పించుకుంది. అదనంగా, NCOL సేంద్రీయో గోధుమను ప్రపంచ పేదికపై 'భారత్ ఆర్గానిక్స్' బ్రాండ్ కింద ప్రోత్సహించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

దేశవ్యాప్తంగా సంద్రీయ వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించేందుకు, ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ నాయకత్వంలో మరియు కేంద్ర సహకార మంత్రీ శ్రీ అమిత్ పా మార్గదర్భకత్వంలో NCOL రాష్ట్రీయ సహకారీ ఆర్గానిక్ లిమిటెడ్ స్థాపందబడింది. ఈ కమీటీ సీంద్రీయ వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ఉత్పత్తిని పెంచడానికి కృషి చేస్తోంది. దనిలో భాగంగా, కేంద్ర సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా సమక్షంలో ఉత్తరాఖండ్ ఒక ముఖ్యమైన ఒప్పందం కుదిరింది. ఒప్పందం ప్రకారం, NCOL ఉత్తరాఖండ్ రైతుల నుండి సేంద్రీయ గోధుమను కొనుగోలు చేయనుంది, ఇందులో రాష్ట్ర ఆర్గానిక్ ప్రొడక్ట్ కౌన్సిల్ రైతులతో నమాపేశాలను ఏర్పాటు చేయనుంది. అదనంగా, NCOL రామ్లోనా, పప్పధాన్యాలు మరియు మండువా-జాంగోరా ను కూడా సేకరించనుంది.

గత ఎనిమిది సంవత్సరాలుగా, ఉత్తర్గాఖండ్ సంద్రీయ వ్యవసాయంలో గణనీయమైన పురోగతిని సాధించింది. ప్రారంభంలో, రాష్ట్రంలోని వ్యవసాయ భూమిలో 2% మాత్రమే సేంద్రీయ సాగుకు ఉపయోగించబడేది, కానీ ఇప్పడు అది మొత్తం సాగు భూమిలో 40%కి విస్తరించింది. రైతుల ఆదాయాన్ని రెట్టింపు చేయాలనే ప్రధానమంత్రి 🖁

- 🔳 దేశవ్యాప్తంగా అంతర్జాతీయ స్థాయి సేంద్రీయ ప్రయోగశాలలు ఏర్పాటు చేయబడతాయి
- 🔳 భారత ఆర్గానిక్స్ బ్రాండ్ కింద భారతీయ సేంద్రీయ ఉత్పత్తులను ప్రపంచ పేదికపై ప్రవేశపెట్టనున్నా రు

నరేంద్ర మోడీ లక్ష్యంలో సేంద్రీయ వ్యవసాయం ఒక కీలక ఫ్ర్యాహంగా ఉందని కేంద్ర సహకార మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా పేర్కొన్నారు. సేంద్రీయ ఉత్పత్తులకు పెరుగుతున్న ప్రపంచ డిమాండ్ను ప్రపంచ డిమాండ్ను ఆయన హైల్డౌట్ చేశారు, ఈ మార్కెట్లోకి ప్రవేశించడం వల్ల భారతదేశం ఉనికిని పెంచడమే కాకుండా రైతుల ఆదాయాలు ಕುಡ್ ಪರುಗು~~ತ್~~ ಯನಿ ಆಯನ ನಿತ್ರಿ చెప్పారు.

శ్రీ అమిత్ పా ఇంకా వివరిస్తూ, సాంప్రదాయ ఎరువులలోని రసాయనాలు వివిధ ఆరోగ్య సమస్యలకు దారితీస్తాయి కాబట్టి సీంద్రీయ వ్యవసాయం ప్రజారోగ్యంతో నేరుగా ముడిపడి ఉందని నొక్కి చెప్పారు. సేంద్రీయ వ్యవసాయం ఈ ప్రమాదాలను తగ్గిస్తుంది, అదే సమయంలో భూగర్య జల స్థాయిలను మెరుగుపరుస్తుంది. నీటిని ఆదా చేస్తుంది మరియు పంట దిగుబడిని పెంచుతుంది. ప్రభుత్వ ప్రయత్నాలు సేంద్రీయ ఉత్పత్తులకు డిమాండోను గణనీయంగా పెంచాయి.

ప్రస్తుతం, ఉత్తరాఖండ్లోని 17.5% మైదాన ప్రాంతాలు సేంద్రీయ వ్యవసాయానికి అంకితం చేయబడ్డాయి, 4.75 లక్షల మంది రైతులు చురుకుగా పాల్గొంటున్నారు. NCOLతో ఒప్పందం తర్వాత, సేంద్రీయ ఉత్పత్తులకు డిమాండ్ పెరుగుతుందని, మరీంత మంది రైతులు సేంద్రీయ సాగుకు మారేలా ఫ్రోత్సహిస్తుందని బావిస్తున్నారు. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఈ ఉత్పత్తుల సేకరణను సులభతరం చేయడంలో సంద్రీయ ఉత్పత్తుల మండలి కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

గ్లోబల్-స్టాండర్డ్ ఆర్గానిక్ ల్యాబ్ల్లు ఏర్పాటు చేయబడతాయి

NCOL దేశవ్యాప్తంగా అంతర్జ్హాతీయ ప్రమాణాలతో కూడిన ప్రయోగశాలల నెట్ఎర్క్ ను స్థాపించేందుకు Amul తో కలిసి పని చేయనుంది. మట్టిని మరియు సేంద్రియ వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను పరీక్షించేందుకు ఈ ప్రయోగశాలలు ఏర్పాటవుతాయి.

ఈ ప్రణాళిక ద్వారా, భారత్ ఆర్థానిక్ మరియు అమూల్ బ్రాండ్ల క్రింద అధిక నాణ్యత గల సేంద్రియ ఉత్పత్తులను అందించడమే వినియోగదారులకు సేంద్రియ వ్యవసాయంలో నిమగ్నమైన రైతులు NCOLలో చేరాలని ప్రోత్సహించబడుతున్నారు, ఎందుకంటే ప్రభుత్వం అన్నం, కందిపప్ప, గోధుమలతో సహా ీలన్ని సేంద్రియే వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను కొనుగోలు చేయడానికి అంకితం అయ్యింది. సమీప భవిష్యత్తులో, NCOL సేరుగా లాభాలను రైతుల బ్యాంక్ ఖాతాల్లో జమ చేయనుంది. ప్రధాన మంత్రి నరేంద్ర మోదీ భారతదేశాన్ని ప్రపంచంలోని అతిపెద్ద సేంద్రియ ఆహార ఉత్పత్తిదారుగా మార్చే ప్రతిష్ఠాత్మక లక్ష్మాన్ని నిర్దేశించారు.

ఇందుకు మద్దతుగా, సేంద్రియ ఉత్పత్తుల ఎగుమతిని దేసులభతరం చేయడానికి సేషనల్ కోఆపరేటివ్ ఎక్స్ఫోర్ట్స్ లీమిటెడ్ (NCEL) ఏర్పాటు చేయబడింది.

అభివృద్ధి

PACS ప్రతినిధులు గణతంత్ర దినోత్సవ పేడుకల్లో పాల్గొన్నారు

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

సహకార శాఖ కేంద్ర సహాయ మంత్రి శ్రీ మురళీధర్ మొహెరాల్ గణతంత్ర దినోత్సవ ఆహ్వానించబడిన ప్రముఖ సహకార సంస్థల నుండి వచ్చిన 200 ప్రతినిధులతో సంభాపించారు. ఈ సమాపేశంలో, ప్రాథమిక వ్యవసాయ క్రెడిట్ సమీతుల (PACS) కీలక పాత్రను ఆయన ప్రస్తావించారు సహకార రంగ సంస్కరణలు, వాటి ప్రభావంపై చర్చించారు. PACS సభ్యులు తమ అనుభవాలను పంచుకోగా, కేంద్ర ప్రభుత్వ పథకాల గురించి అధికారులకు వివరించారు. PACSలను సమాజ సంక్షేమ కేంద్రాలుగా రూపాంతరం చేయడమే ప్రభుత్వ లక్ష్మమని మొహూల్ పునరుద్వాటించారు.

మహారాష్ట్ర, ಗುಜರಾత್. రాజస్థాన్, మధ్యప్రదేశ్, బీహార్, హార్యానా, పంజాబ్, ఉత్తరప్రదేశ్, ఛల్తీస్గడ్, యూర్ట్లండ్, అస్సాం, హిమాచల్ ప్రదేశ్, జమ్మూ & కశ్మీర్ నుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. ఈ రాష్ట్రాల్లో PACS కంప్యూటరీకరణ ప్రక్రియ విజయవంతంగా పూర్తికావడానికి సమీపిస్తోంది. హాజరైన సభ్యులు డిజిటలైజేషన్ ప్రయోజనాలపై తమ అనుభవాలను పంచుకున్నారు, ఇది దినసరి కార్యకలాపాలను సులభతరం చేయడంతో పాటు కొనుగోలు బాధ్యతలను మరింత బలోపేతం చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తోందని వివరించారు.

గణతంత్ర దినోత్సవ పరేడ్కు PACS ప్రతినిధులను ప్రత్యేక అతిధులుగా ఆహ్వానించడం వారి గణనీయమైన సహకారాన్ని ప్రదర్శించడంతో పాటు వారి నిరంతర కృపీకి ప్రరణను అందించడానికీ తోడ్పడింది. ఈ కార్యక్రమం PACS లను కేవలం ఆర్థిక సంస్థలుగా కాకుండా గ్రామీణ అభివృద్ధి మరియు సమాజ హితం కోసం కీలక కేంద్రాలుగా మారుతున్నాయని నొక్కి చెబుతోంది. PACS ప్రతినిధులతో

 సహకార శాఖ కేంద్ర సహాయ మంత్రి PACS ప్రతినిధులతో దేశవ్యాప్తంగా చర్పించారు

13 రాష్ట్రాల నుంచి 200 PACS ప్రతినిధులు ఆహ్వానించబడ్డారు

సమాపేశంలో, సహకార శాఖ సహాయ మంత్రి శ్రీ మురళీధర్ మొహాల్, ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ మరియు కేంద్ర హౌం ఓ సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా నాయకత్వంలో సహకార సమాఖ్యలను బహుళోద్దేశాల సంస్థలుగా మార్చేందుకు ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉందని మరోసారి సృష్టం చేశారు.

డిజిటలైజేషస్ యొక్క ప్రయోజనాలు

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ PACSలను బహుముఖ సంస్థలుగా మారుస్తుండగా, ఏటిని కేవలం ఆర్థిక సేవలకే పరిమితం కాకుండా, గ్రామీడాబివృద్ధి కేంద్రాలుగా ఏర్పాటు చేయడానికి కృషి చేస్తోంది. ఈ చర్య ద్వారా రైతులకు ఆర్థిక సహాయంతో పాటు సమగ్ర వ్యవసాయ మద్దతును అందించడానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. PACS ద్వారా గ్రామీడాబివృద్ధిని బలపరచడం ప్రధాన ప్రాధాన్యతగా ఉంటుందని ప్రభుత్వం స్పష్టం చేసింది. NABARD, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, సహకార బ్యాంకుల వంటి భాగస్వాములతో కలిసి డిజిటలైజేషన్ ద్వారా PACSలను శక్తివంతం చేయడంపై ప్రభుత్వం దృష్టి సారించింది. ఈ చర్య పారదర్మకతను,

సమర్థతను, లాభదాయకతను పెంచి, PACSను సహకార వ్యవస్థలో కీలక పాత్ర పోపించేలా చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

PACS యొక్క విస్తరించిన పాత్ర

ಗುಜರಾತ್ರ್ మహారాష్ట్ర, రాజస్థాన్, మధ్యప్రదేశ్, బీహార్, హార్బాణా, పంజాబ్, ఉత్తరప్రదేశ్, ఛత్తీస్గ్ర్ , జూర్టండ్, అస్సాం, హిమాచల్ ప్రదేశ్, మరియు జమ్మూ కాశ్మీర్ రాష్ట్రాల ప్రతినిధులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు. ఈ రాష్ట్రాల్లో PACS కంప్యూటరీకరణ సమర్ధంగా కొనసాగి, గ్రామీణ ప్రాంతాలకు మెరుగైన ఆర్థిక సేవల లాభాలను అందిస్తోంది. PACS బలపరచడం ద్వారా సమగ్ర గ్రామీణాభివృద్ధి లక్ష్యాన్ని సాధించేందుకు తోడ్పడుతుంది. ఆర్థిక సేవలతో పాటు, డిజిటలైజేషన్ వల్ల PACS ధాన్య భద్రత కేంద్రాలు, కామన్ సర్వీస్ సెంటర్లు, జనౌషధ కేంద్రాల వంటి ఆర్థికేతర సేవలను కూడా అందించగలుగుతున్నాయి. ఈ కార్యక్రమం గ్రామీణ సముదాయాలను సాధికారత కలిగించేలా, వారి జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరిచేలా కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది.

***

26

అభివృద్ధి

జాతీయ సహకార సంఘాల్లో ఇప్పుడు PACS నుంచి అగ్రశ్రీణి స్థాయికి సభ్యులను చేర్చారు

కొత్త సహకార సంఘాల వ్యాపార కార్యకలాపాలు పెరుగుతున్నాయి

సహకార్ ఉదయ్ జట్టు

కేంద్ర సహకార రంగంలో ఏర్పాటు చేసిన మూడు ప్రధాన జాతీయ సంఘాలు విశేష ప్రదర్భనను కనబరిచాయి. పార్లమెంట్లో, కేంద్ర సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా సహకార రంగ పురోగతిపై విస్తృత నిపేదికను సమర్పించారు, ప్రత్యేకంగా ఎగుమతులు, విత్తనాలు మరీయు సేంద్రీయ ఉత్పత్తులకు అంకితమైన మూడు జాతీయ సంఘాలపై దృష్టి సారించారు. ఈ బహుళ రాష్ట్ర స్థాయి జాతీయ సంఘాలు, 2002 మెల్ట్-స్టేట్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ చట్టం ప్రకారం స్థాపించబడ్డాయి.దీని వలన PACS నుండి అగ్రశ్రేణి సంస్థల వరకు అన్ని స్థాయిల సహకార సంఘాలు సభ్యులుగా మారే అవకాశాన్ని పొందాయి.

నేషనల్ కోఆపరేటివ్ ఎగుమతుల ಶಿಮಿಟಿಡ್ (NCEL) ಈ ಜಾತಿಯ ಸ್ಥಾಯ సహకార సంఘాలలో ఒకటి, ప్రధాన ప్రోత్సాహక సభ్యులుగా IFFCO, KRIBHCO, ÑAFED, AMUL మరియు సేషనల్ కోఆపరేటిప్ డెవలప్ఎెుంట్ కార్పొరేషన్ (NCDC) ఉన్నాయి. NCEL ₹500 కోట్లు ప్రారంభ మూలధనంతో స్థాపించబడింది, ఇందులో ఐదు ప్రధాన బీహుళ-రాష్ట్ర సహకార సంఘాలు ఒక్కొక్కటి ₹100 కోట్లు సహకారం అందించగా, సంస్థకు ₹2000 కోట్ల అధికృత షీర్ క్యాపిటల్ ఉంది. NCEL యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం సహకార రంగంలోని అధిక ఉత్పత్తులు మరియు సేవలను ఎగుమతి చేయడం, ప్రపంచ మార్కెట్లో సహకార సంఘాలకు లాభదాయక ధరలు అందించడాన్ని నిర్ధారించడం. ఈ సంఘం కొనుగోలు, నాణ్యమైన నిల్వ, ప్రాసెసింగ్, మార్కెటింగ్, ప్యాకేజింగ్, బ్రాండింగ్, లేబెలింగ్, ధృవీకరణ, పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి వంటి విభిన్న కార్యకలాపాలలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. ఈ చర్యలు అన్నీ కలిపి భారత సహకార రంగాన్ పోటీతత్వంగా అంతర్జాతీయంగా మలవేడంలో దోహదపడతాయి.

- NCELకి 9500 కంటే ఎక్కువ మంది సభ్యులు ఉన్నారు.
- BBSSL ప్రస్తుతానికి సుమారు 14,816 మంది సభ్యులను కలిగి ఉంది.
- NCOLలో ఇప్పటివరకు మొత్తం 5184 మందికి పైగా సభ్యులున్నారు.

పొందడం, నిదులను సమాజం సాంకేతిక సైపుణ్యాలను సేర్చుకోవడం, సామర్థ్యాలను ఇవ్వడం, పెంపొందించడం, మార్కెటింగ్ సమాచార వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయడం మరియు ప్రభుత్వే పథకాలను ఉపయోగించడం ద్వారా ఎగుమతులను మెరుగుపరచడం మరియు పెంచడం కోసం పనిచేస్తుంది.

ప్రస్తుతం, NCELకు 9,510 సభ్య సంఘాలు ఉన్నాయి. ఇది బియ్యం, ఉల్లిపాయ, చక్కెర వంటి ప్రధాన ఉత్పత్తులతో సహా 31 వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను ₹3,934 కోట్లు విలుపైన మొత్తం ఎగుమతులతో విక్రయిస్తోంది. NCEL శిశు ఆహారం, ప్రాసెస్ చేసిన ఆహారం, సుగంధ ద్రవ్యాలు మరియు టీ వంటి ఉత్పత్తులను కూడా ఎగుమతిస్తోంది. పంజాబ్, ఉత్తర ప్రదేశ్, మధ్య ప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర వంటి పెద్ద రాష్ట్రాలు సహకార సంస్థల ద్వారా NCELకు మద్దతు ఇస్తున్నాయి, ఇవి పంటను కొనుగోలు చేసి, ఎగుమతికి ఉత్పత్తులను సిద్ధం చేయడంలో సహాయపడతాయి. ఈ మద్దత్తుతో, NCEL దేశీయ మార్కెట్ నుండి గ్లోబల్ ಸ್ಥಾಯತಿ ಎದಿಗಿಂದಿ. 2023-24 ಆರ್ಥಿತ

సంవత్సరంలో, NCEL మొత్తం ₹25 కోట్లు లాభాన్సి సాధించింది మరియు మొదటి సంవత్సరంలోనే సభ్యులకు 20% డివిడెండ్ అందించింది.

భారతీయ బీజ్ సహకారి సమితి ಶಿಮಿಟಿಡ್ (BBSSL)

BBSSL యొక్క ఐదు ప్రధాన ప్రోత్సాహక సంఘాలు IFFCO, KRIBHCO, NAFED, NDDB, మరియు NCDC. ఈ జాతీయ స్థాయి సంఘం ₹250 కోట్లు ప్రారంభ మూలదనంతో ప్రారంభించబడింది. ఇందులో ప్రతి ప్రోత్సాహకుడు ₹50 కోట్లు ఇచ్చారు. ఆమోదిత పేర్ క్యాపిటల్ ₹500 కోట్లు. ఈ బీజ సమాఖ్య భారత్ బీజ్ బ్రాండ్ క్రింద ఉత్తమ విత్తనాలను ఉత్పత్తి చేసి, కొనుగోలు చేసి, రైతులకు తక్కువ ధరకు విక్రయించేందుకు ఉದ್ದೆ ಕಿಂచಬడಿಂದಿ. విత్తనాల పంపిణీ కోసం సహకార సెట్ఎర్క్ ఏర్పాటు చేయబడుతుంది, ఇది స్థానిక్ర మరియు ప్రకృతిసిద్దమైన విత్తనాలతో పంట ఉత్పత్తిని మెరుగుపరచడంపై దృష్టి పెడుతుంది. అదనంగా, విత్తన రకాలను సంరక్షించడం మరియు ప్రొత్సహించడం కూడా లక్ష్యంగా ఉంది.

అభివృద్ధి

बीज सहकारी BBSSL భారతదేశంలో విత్తనాల నాణ్యమైన ఉత్పత్తిని పెంచాలని ಲಕ್ಷ್ಯಂಗ್ పెట్టుకుంది, **ತದ್**(ರಾ 'వాటిని దిగుమతి చేసుకునే అవసరాన్ని ತಗ್ಗಿಂచಗಲುಗುತುಂದಿ. దేశంలో **ತದ್ಸ್**ರ್ విత్తనాల ಲಭ್ಯತ మెరుగవుతుంది మరియు రైతులకు ఉత్తమ విత్తనాలు అందుబాటులోకి సరఫరా-డిమాండ్ వస్తాయి, అంతరాన్ని తగ్గిస్తుంది. దీర్ఘకాలంలో, ఇది గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపతం చేయడంతో పాటు, మేక్ ఇన్ ఇండియా మరియు ఆత్మనిర్బర్ భారత్(స్వయం సమృద్ధి భారతదేశం) కార్యక్రమాలకు

BBSSL విత్తనాల ఉత్పత్తికి అంకితంగా పనిచేస్తోంది, ఇందులో పరీక్షింపు, కొనుగోలు, ధృవీకరణ, ప్రాసెసింగ్, నిల్య, బ్రాండింగ్, లేబ్లింగ్, మరియు ప్యాకెజింగ్ వంటి కార్యాచరణలు ఉంటాయి. ఈ సమాఖ్య ప్రాథమిక వ్యవసాయ క్రెడిట్ సంఘాల (PACS) ద్వారా పౌండేషన్ మరియు దృవీకృత విత్తనాల ప్రోత్సాహంపై ప్రత్యేకంగా దృష్టి పెడుతుంది. అదనంగా, BBSSL అనేక వ్యవసాయ మంత్రిత్వ శాఖలతో సహకారం చేసి అవసరమైన మద్దతును పొందేందుకు పనిచేస్తుంది.

మద్దతుగా నిలుస్తుంది.

BBSSL ద్వారా సహకార మోడల్ వ్యవసాయ రంగంలో సమృద్ధిని సాధించడానికి కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. సహకార వ్యవస్థను బలపరచడం ద్వారా, రైతులకు వారి ఉత్పత్తికి న్యాయమైన ధర లభించేలా చేయడంతో పాటు, అధిక దిగుబడి కలిగ్గిన నాణ్యమైన విత్తనాలను ತಪ್ಪಿ అందుబాటులోకి పంట మెరుగుపరచడాన్ని ఉత్పాదకతను BBSŠL నిర్ధారిస్తుంది.

BBSSL యొక్క సభ్యత్వం 14,816 కు చేరుకుంది, 2023-24 రబీ సీజన్లో 11,594 క్వింటాళ్ల ఫౌండేషన్ విత్తనాలను ఉత్పత్తి చేసింది. 2024 ఖరీఫ్ సీజన్లో, 10 రాష్ట్రాలకు చెందిన 40 మంది రైతులు 457 ఎకరాల భూమిలో 7 పంటల 23 రకాల విత్తనాలను సాగుచేశారు. ఇప్పటివరకు, BBSSL వివిధ పంటల నుండి 38,126 క్వింటాళ్ల విత్తనాలను ఉత్పత్తి చేసింది.

భారతదేశంలో నాణ్యమైన వితనాల కొరత ఇప్పటికీ ఎక్కువగా ఉంది, ఎందుకంటే 50% మంది రైతులు ఇప్పటికీ సీజనీలో వాడిన విత్తనాలను తిరిగి

ఉపయోగిస్తున్నారు, rది పంట ಇದಿ थेहकार से सम्बन ఉత్పాదకతపై ప్రతికూల ప్రభావాన్నీ చూపుతుంది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించేందుకు, భారతీయ బీజ్ సహకారీ సమాఖ్య ఏర్పాటు చేయబడింది మరియు ఇద్ సంతృప్తికరమైన పురోగతిని సాధిస్తోంది.

నేషనల్ కోఆపరేటిప్ ఆర్గానిక్స్ <mark>ల</mark>ిమిటెడ్ (NCOL)

NCOL యొక్క ప్రోత్సాహక సంఘాల్లో అమూల్, NAFED, NCCF, NDDB, మరియు NCDC ఉన్నాయి, వీటికి ప్రారంభలో చెల్లించిన మూలధనం ₹100 కోట్లు. ప్రతి ప్రోత్సాహక సంఘం ₹20 కోట్లు పెట్టుబడి పెట్టింది, కాగా ఆమోదిత పేర్ క్యాపీటల్ ₹500 కోట్లుగా ఉంది.

నమ్మకాన్ని,

నిర్వహించడం

కొనుగోలు,

దృవీకరణ,

NCOL

విశ్వసనీయతను

పెంఏొందించడానికి

ప్రోత్సహించడం,

పరీక్షలు

మరియు

చేస్తోంది. ఆర్ధానిక్ ఉత్పత్తుల లభ్యతను మేరుగుపరచేందుకు, NCOL ఆర్గానిక్ సాగును

నిల్వ, ప్రాసెసింగ్, బ్రాండింగ్, లేబ్లింగ్, ప్యాకేజింగ్, మరియు

లాజిస్టిక్స్ పంటి ప్రక్రియలను

అంకితభావంతో పని చేస్తోంది.

NCOL ఇప్పటివరకు మొత్తం 5,184 సభ్యులను నమోదు చేయడంలో విజయవంతమైంది. ఇప్పటివరకు, 14 ఆర్గానిక్ ఉత్పత్తులను భారత్ ఆర్గానిక్స్ బ్రాండ్ ద్వారా విడుదల చేస్సి ఇవ సఫల్ అవుట్లెట్లులో అందుబాటులో ఉన్నాయి. అదనంగా, రెండు ఉత్పత్తులు NCR సహా వివిధ అవుట్లెట్లలో లభిస్తున్నాయి. నాగాలాండ్, అస్సాం, మేఘాలయో, మరియు ఉత్తరాఖండ్ రాష్ట్రాలతో పాటు NDDB-Mridaతో ఒప్పొందాలు కుదుర్చుకుని, రైతుల నుంచి సేరుగా ఆర్గానికి ఉత్పత్తులను మార్కెట్**కు అందించేందుకు చర్యలు** తీసుకున్నారు. ఈ రాష్ట్రాలను బయా విలేజీలుగా గుర్తించడరొతో, ఆర్థానిక్ సాగును ప్రోత్సహించడానికి మరీంత దోహదపడుతోంది. అదనంగా. మదర్ డైరీ ఫూట్ అండ్ పెజిటబుల్ ప్రైవేట్ బ్రిమిటడ్తో భాగస్వామ్యాన్ని ఏ్ర్వరచుకోవడం ద్వారా, ° ఆర్గానిక్స్ ఉత్పత్తులు అన్ని మార్కెట్ ఛానళ్ల ద్వారా పంపిణీ అయ్యేలా చర్యలు

NCOL పురోగతి

తీసుకున్నా రు.

పాఠకులు

సహకార్ ఉదయ్ పాఠకుల అభిప్రాయాలు

మహిళా సహకారి సంఘాలపై ప్రేరణాత్మక కథలు

సహకార్ ఉదయ్ పత్రికలో మనం తరచుగా మహిళల సేతృత్వంలోని సహకారి సంఘాల విజయ గాథలను చదువుతుంటాం. ఇవి సహకార రంగంలోని మహిళలను ప్రేరేపించడంతో పాటు గ్రామీణ మహిళలను ఈ సంఘాలలో చేరడానికి ప్రోత్సహిస్తాయి. అయితే, మహిళా సహకారి సంఘాలు ఎదుర్కొనే సవాళ్లను, వాటి పరిష్కారాలను కూడా హైలైట్ చేయడం ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది, తద్వారా ఇతర మహిళలు కూడా ఈ అనుభవాల నుంచి నేర్చుకోవచ్చు. అలాగే, వివిధ ప్రభుత్వ పథకాలు మరియు వాటిని సమర్థవంతంగా అమలు చేసే విధానాలపై స్పష్టమైన సమాచారం అందించడం సహకార రంగంలో ఉన్న ప్రతి ఒక్కరికీ ఎంతో ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది.

అనితా యాదవ్

ధన్యవాదాలు

మెయిన్ఫురి, ఉత్తరప్రదేశ్

సహకార్ ఉదయ్ మేగజైన్లో విజయ గాథలను ఆనందంగా చదివాను

సహకార్ ఉదయ్ మేగజైన్లో ప్రభుత్వ పథకాల లబ్దిదారుల విజయ గాథలను చదవడం ఎంతో ప్రరణాత్మకంగా ఉంది. ఇవి అనేక మందిని సహకారి సంఘాల్లో చేరేందుకు ప్రోత్సహిస్తున్నాయి. ఫొటోలు మరియు గ్రౌండ్ రిపోర్టులతో కథనాలను అందించడం ఈ విజయ గాథల అసలైన తాత్పర్యాన్స్తి పాఠకులకు చేరువ చేసేలా చేస్తుంది. నా సూచన ఏమిటంటే, ఈ విజయ గాథలను నోషల్ మీడియాలో వైరల్ చేయడం. దీని ద్వారా మరింత విస్తృతమైన ప్రజల దృష్టికి వెళ్తాయి. వీటిని చూసి మరెందరో సహకార ఉద్వమంలో భాగస్వాములయ్యేందుకు ప్రేరేపించబడతారు.

కృతఙ్ఞత బికానీర్, రాజస్థాన్

మేగజైన్ యొక్క డిజైన్ మరియు ప్రదర్భన అభినందనీయం

సహకార్ ఉదయ్ మేగజైన్ యొక్క డిజైన్ అద్భుతంగా ఉంది, ఇద సులభంగా తయారైంది. చిత్రాలు మరియు ఇన్ఫోగ్రాఫిక్స్ కలయిక దాని చదువతగ్గతనాన్ని మరింత పెంచింది. యువతకు ఆసక్తికరమైన కంటెంట్ అందించడం ద్వారా ఈ మేగజైన్ వారి దృష్టిని ఆకర్షించడంలో విజయవంతమైంది. అంతేకాదు, హస్తకళలు, మత్స్య పరిశ్రమ, పాడి పరిశ్రమ వంటి సహకార రంగానికి సంబంధించిన వివిధ రంగాలపై అందిస్తున్న సమాచారం చాలా విలుపైనది. ఇది పాఠకులకు ఈ రంగాలను మరింత లోతుగా అర్థం చేసుకోవడంలో సహాయపడుతోంది.

ప్రియా శర్మ నీమచ్, మధ్యప్రదేశ్

సహకారి సంఘాలపై సమాచారం

'మన్యావర్' సహకార్ ఉదయ్ మేగజైన్ను నిత్య పాఠకుడిగా చదువుతున్నాను. సహకారి సంఘాలతో ఎలా అనుసంధానమవాలో, వాటి నిర్వహణపై వివరమైన సమాచారం అందించడాన్ని నేను అభినందిస్తున్నాను. ఈ కథనాలు దూర ప్రాంతాల్లో ఉన్న ప్రజలకు సహకార సంఘాల నియమాలు మరియు విధానాలను అర్థం చేసుకోవడంలో సహాయపడుతున్నాయి. అదనంగా, మేగజైన్ అనేక విజయ గాథలను హైలైట్ చేస్తోంది, ఇది సహకార సంఘాల్లో పనిచేస్తున్న వారి సైతిక స్పూర్తిని పెంచుతుంది. హైదరాబాద్ లో కూడా అనేక సహకార సంఘాలు విజయవంతంగా పని చేస్తున్నాయి. ప్రతి రాష్ట్రంలోని విజయ గాథలను ప్రచురిస్తే, సహకార రంగంలో పనిచేస్తున్నవారికి ప్రోత్సాహంగా ఉండటమే కాకుండా, మరెందరో ఈ ఉద్యమంలో చేరేందుకు ప్రేరేపించబడతారు.

ధన్యవాదాలు

ರಂಗಾರಿಜ್ಜಿ హైదరాబాద్, తెలంగాణ

మైక్రో ఏటీఎంల పై వివరమైన సమాచారం మేగజైస్లలో ప్రచురించబడింది

సీమా దేవి

విశేషంగా నచ్చింది. ఆ సంచికలో మైక్రో ఏటీఎంల గురించి మరియు డ్రోన్ దీదీ కార్యక్రమంపై వివరమైన సమాచారం అందించబడింది. మా ప్రాంతంలో ఇది విశేషంగా ఆదరణ పొందింది. డ్రోన్ దీదీ పథకం గురించి తెలుసుకున్న అసేక మహిళలు ఇప్పటికే శిక్షణ కోసం దరఖాస్తు చేశారు. అలాగే, దేశంలో డైరీ సహకార సంఘాల విజయానికి మహిళల పాత్ర ఎంత ముఖ్యమైనదో మేగజైన్ ద్వారా నాకు అవగాహన వచ్చింది. డైరీ సరఫరా వ్యవస్థలో మహిళల పెద్ద సెట్వర్క్ పని చేస్తోంది, ఇది వారి జీవనోపాధిని మెరుగుపరుస్తోంది. మైక్రో ఏటీఎంల వినియోగం ద్వారా మహిళలు ఆర్థికంగా స్వావలంబన అవుతున్నారు. దేశం యొక్క అసలు పురోగతి గ్రామాలలో ప్రారంభమవుతుంది, ఎందుకంటే ఈ పథకాల లాభాలు అక్కడ స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. భారతదేశం సహకార రంగంలో వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతోంది. ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారి నాయకత్వంలో మరియు దేశపు తొలి సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ పా గారి మార్గదర్నకత్వంలో. సహకార మోడల్ 'వికసీత్ భారత్' లక్ష్యాన్స్తి సాధించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

సంజయ్ మోహంతి పూరీ, ఓడీశ

ధన్యవాదాలు

అతిథి కాలమ్

డా. ఏకే రాయ్

సహకారాల సూత్రాలు మరియు విలువలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా వర్తిస్తాయి

సహకారాలు బలమైన భవిష్యత్తుకు పునాదిని రూపుదిద్దుకుంటాయి. సామాజిక, పర్యావరణ మరియు ఆర్థిక అవసరాలను తీర్చేందుకు మూడు స్థాయిల్లో నిర్మితమయ్యాయి. పాల్గొనడం, విద్య మరియు శిక్షణ ద్వారా, సహకారాలు అనేక సవాళ్లను పరిష్కరించగలవు. కలిసికట్టుగా పనిచేసి, సహకారాలు ప్రజలను తమ స్పంత అభివృద్ధికి బాధ్యత తీసుకునేలా సాధికారత కలిగిస్తాయి. వ్యక్తులు తమ సామర్థ్యాల ప్రకారం పొందవలసినదాన్ని పొందేలా చూసి, వారి అవసరాలను తీర్చుకోవడంలో మరియు లక్ష్మాలను చేరుకోవడంలో సహాయపడతాయి. ప్రపంచవ్యాప్తంగా సూత్రాలు మరియు విలువలతో నడిచే ఏకైక సామాజిక సంస్థలు సహకారాలు.

సహకారాలు తమ సభ్యులకు ప్రయోజనం కలిగించేందుకు స్థాపించబడ్డాయి, సమాజంలో నివసిస్తూ ఒకరిని మరొకరు ప్రోత్సహించడానికి వీలు కర్పిస్తాయి. ఈ లక్ష్మాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని, కేంద్రంలోని ప్రస్తుత మోదీ ప్రభుత్వం గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేసేందుకు ప్రత్యేక సహకార మంత్రిత్వ శాఖను ఏర్పాటు చేసింది. సహకార ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలో పాల్గొనడం సమస్యలను పరిష్కరించడంలో కీలక పాత్ర పోపిస్తుంది. దేశవ్యాప్తంగా కోట్లాదిమందికి సామాజిక మరియు ఆర్థిక సంకేమాన్ని అందించడంలో సహకార రంగం కీలక పాత్రను పోపించగలదు. కేంద్ర హూం మరియు సహకార మంత్రిగా శ్రీ అమిత్ పా సేతృత్వంలోని సహకార మంత్రిత్వ శాఖ 'సస్టెనబుల్ డెవలప్మమెంట్ గోల్స్ ను (SDGs) సాధించడానికి కృషి

చేస్తోంది.

సస్టెనబుల్ డెవలప్ఎమెంట్ అంటే అభివృద్ధిని సాధించే విధంగా మానవ వనరుల పెరుగుదలను ప్రోత్సహించడం, అదే సమయంలో పరిరక్షించడం. పర్యావరణాన్ని 1987 బ్రంట్లాండ్ నిపేదిక ప్రకారం, ఇది ప్రస్తుత తరాల అవసరాలను తీర్పడం కానీ భవిష్యత్ తరాలు తమ అవసరాలను తీర్పుకునే సామర్థ్యాన్ని హానికరం చేయకూడదు. సస్టైనబుల్ డెవలప్మమెంట్ గోల్స్ (SDGs) ఆర్థిక, సామాజిక మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణపై దృష్టి పెడుతూ భవిష్యత్ అవసరాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటాయి. దీర్ఘకాలిక అభివృద్ధిని ఫ్రోత్సహించే విధానాలను అమలు చేయడంలో సస్టెనబుల్ మేసేజ్మేంట్ కీలక పాత్ర పోష్యాంది. ప్రస్తుత తరం భవిష్యత్ తరాల కోసం వనరులను సంరక్షిస్తూ వారి సంక్షేమాన్ని కూడా గమనించాలి.

సస్టైనబుల్ డెవలప్ఎుెంట్ గోల్స్ (SDGs) ఈ దృక్పథంతో కలిసికట్టుగా సంకల్పాన్ని పనిచేయాలనే సూచిస్తాయి. అవి నూతన ఆవిష్కరణలకు ప్రోత్సాహం అందిస్తూ, వ్యాపారాల్లో ఆరోగ్యకరమైన వృద్ధిని కొనసాగించేందుకు తోడ్పడతాయి. సామర్థ్య విస్తరణ అసేది కీలకమైన ಅಂಕಂ, ಇಂದುಲ್ ವ್ಯಾహాత్మక కార్యాచరణ ప్రణాళికలు మరియు నిర్వహణ వనరులను సమర్థవంతంగా

సహకార సంస్థలు సమాజంలోని అన్ని వర్గాలను కలీపి, సమగ్ర సామాజిక అభివృద్ధి కోసం పనిచేస్తూ నిరంతర వృద్ధి సూత్రాలను అనుసరిస్తాయి. అవి ఖర్చు తక్కువగా మరియు సస్టైనబుల్ విధానంలో సేవలను అందించే సామర్థ్యాన్ని పెంచుకుంటాయి. సహకార సంస్థలు సస్టెనబుల్ డెవలప్ఎుంట్ గోల్స్ (SDGs) సాధనలో శక్తివంతమైన సాధనంగా నిలుస్తాయి. మూడు ప్రధాన మార్గాల్లో వాటి ప్రభావం కనిపిస్తుంది. అవి పేదరికాన్సి తగ్గించడంలో సహాయపడతాయి, విస్తృత స్థాయిలో ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టిస్తాయి, మరియు సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహిస్తాయి – ఇవన్సీ సస్టైనబుల్ డెవలప్మమెంట్లో ముఖ్యమైన్ అంశాలు.

సహకార సంస్థలు అభివృద్ధి చెందాలంటే, ఆశావహమైన మరియు మెరుగైన ఫలీతాలను సాధించేందుకు దారితీసే శక్తివంతమైన వ్యూహం అవసరం. వారి లక్ష్మాలు కేవలం వ్యాపార పరిమితులకు మాత్రమే కాకుండా, వాటిని మించేలా ఉండాలి. సహకార సంస్థలు నిరంతర అభివృద్ధిలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి, కాగా గుంపుగా రూపొందించిన కార్యాచరణ ప్రణాళికలు దీర్ఘకాల ప్రగతికి పునాది వంటివి. స్థిరమైన అభివృద్ధి సహకార సంస్థల మూలసారం. చివరికి, సహకార సంస్థలు సామాజిక, ఆర్థిక, మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణను ప్రోత్సహిస్తూ SDGs సాధనకు ప్రధాన శక్తిగా మారవచ్చు. సెపోలియన్ హిల్ సమర్థంగా చెప్పినట్లు, విజయాన్ని సాధించాలంటే విఫలత భయాన్ని కాకుండా, అవకాశాలపై దృష్టి పెట్టాలి.

> మాజీ ప్రిన్సిపాల్, ఇందిరా గాంధీ ఇన్సిట్యూట్ ఆఫ్ కోఆపరేటిప్ మేనేజ్మెంట్ (IGICM), లక్స్

> > ***

'కర్తవ్య పథ్'లో గణతంత్ర దినోత్సవ పరేడ్ సందర్భంగా, గుజరాత్ నుండి వచ్చిన కళాకారులను కలిసాం. వారు తమ ప్రతిభ ద్వారా గుజరాత్ యొక్క సంపన్న సంస్కృతి, చరిత్ర మరియు వర్తమానాన్ని ప్రతిబింబించారు. తమ కళ పట్ల ఈ కళాకారులు చూపిన కృషి, అంకితభావం నిజంగా ప్రశంసనీయమైనది.

బిహార్ వ్యవసాయ మంత్రి శ్రీ మంగళ్ పాండే మరియు వ్యవసాయ కార్యదర్శి శ్రీ సంజయ్ కుమార్ అగర్వాల్, పాట్నాలోని మిథాపూర్లలో ఉన్న IFFCO కృషి భవస్తలో వ్యవసాయ డ్రోన్ ప్రదర్శనను ప్రారంభించారు. ఈ ప్రదర్శనలో రైతులకు వ్యవసాయంలో డ్రోన్ల వినియోగంపై సమాచారాన్ని అందించారు.

IFFCO కలోల్ యూనిట్ను తయారీ రంగంలో 'అత్యుత్తమ ప్రదర్శన' కోసం వరుసగా రెండో సంవత్సరంగా ప్రతిష్టాత్మకమైన ప్లాటినం అవార్డు 2024 తో గౌరవించారు. ఈ కార్యక్రమానికి అనేక మంది సీనియర్ IFFCO అధికారులు హాజరయ్యారు.

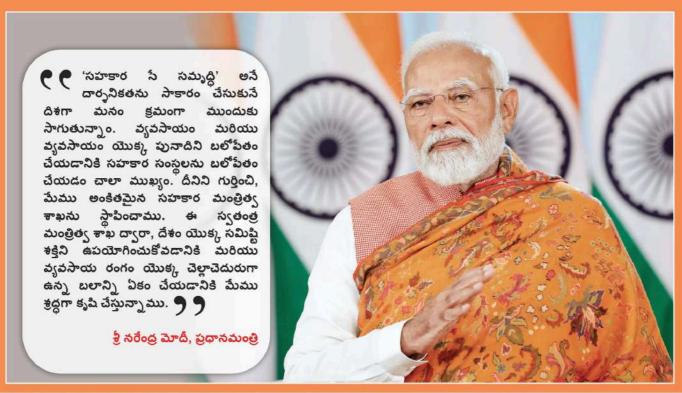
అంతర్జాతీయ కస్టమ్స్ డే 2025 సందర్భంగా, IFFCO కండ్లా 2024-25 సంవత్సరానికి అత్యుత్తమ దిగుమతిదారుగా కండ్లా కస్టమ్స్ కమిషనర్ చేత గౌరవించబడింది. IFFCO మేసేజింగ్ డైరెక్టర్ డాక్టర్ ఉదయ్ శంకర్ అవస్థి ఈ పురస్కారాన్స్తి స్వీకరించారు.

వర్షాధార మరియు ఎండిన భూముల వ్యవసాయంలో నానో ఎరువులు మరియు బయో ఎరువులను ప్రోత్సహించడంలో మరియు మార్కెటింగ్ చేయడంలో నాయకత్వం వహించినందుకు IFFCO మార్కెటింగ్ డైరెక్టర్ శ్రీ యోగేంద్ర కుమార్ ఇండియస్ సొసైటీ ఆఫ్ డైలాండ్ అగ్రికల్చర్ (ISDA) నుండి 'గౌరవ ఫెలో అవార్డు' అందుకున్నారు.

తన కార్పోరేట్ సామాజిక బాధ్యత (CSR) కార్యక్రమంలో భాగంగా, IFFCO ఒడిశా రాష్ట్రంలోని పురీ జిల్లా, బాలంగా గ్రామంలో దుప్పట్ల పంపిణీ కార్యక్రమాన్ను నిర్వహించింది. ఈ కార్యక్రమంలో ఒడిశా ఉప ముఖ్యమంత్రి శ్రీమతి ప్రవతి పరిడా అవసరమైన వారికి దుప్పట్లను అందజేశారు.

Published on 26-04-2023 Applied for RNI Registration/Exempted for Six Months vide ADG Posts Letter No.22-1/2023-Po, dt.21-04-2023

https://online.pubhtml5.com/dhhsc/crmf/